

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาพจับ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

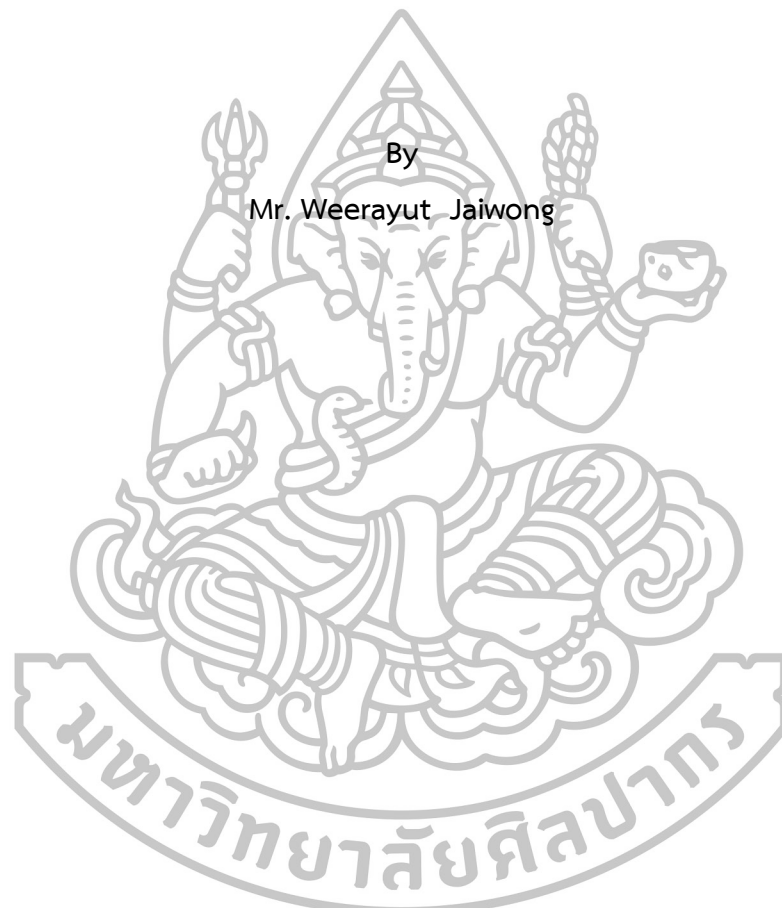
สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE MOVEMENT IN BATTLE OF RAMAYANA

By
Mr. Weerayut Jaiwong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
Master of Fine Arts Program in Visual Arts Education
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2015
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาพจับ” เสนอโดย นายวีระยุทธ ใจว่อง เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชา ทัศนศิลป์ศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีรัญญา ดวงรัตน์
2. อาจารย์ชูศักดิ์ ศรีขวัญ
3. อาจารย์ ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณพิชญ์ สุภานมิตร)

...../...../.....

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ปริญญา ตันติสุข)

...../...../.....

กรรมการ

(อาจารย์ชูศักดิ์ ศรีขวัญ)

...../...../.....

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีรัญญา ดวงรัตน์)

...../...../.....

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน)

...../...../.....

57901324: สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

คำสำคัญ: งานสร้างสรรค์จิตรกรรมไทย/ภาพจับ

วิระยุทธ ใจว่อง: ภาพจับ. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผศ.วิรัชญา ดวงรัตน์,
อ.ชูศักดิ์ ศรีขวัญ และ อ.ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน. 61 หน้า.

วิทยานิพนธ์ หัวข้อเรื่อง ภาพจับ เป็นการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านเทคนิคการวาดเส้นเฉพาะตัว โดยอาศัยความจริงทางกายภาพ และประสบการณ์ส่วนตัวมาเป็นสื่อสัญลักษณ์ในแสดงออก ด้วยการนำเอาภาพจับในเรื่องราวรามเกียรติ์ในขณะต่อสู้กันมาสร้างสรรค์ จัดองค์ประกอบเพื่อให้เกิดรูปทรงใหม่ ผสมกับความรู้สึกภายใน สะท้อนให้เห็นถึงฝ่ายธรรมะอธรรม โดยแสดงออกในลักษณะที่ทับซ้อนจนก่อให้เกิดพลังการเคลื่อนไหวต่อสู้กันภายในรูปทรง เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของความขัดแย้งที่ถูกเก็บไว้ภายใต้จิตใจของมนุษย์

ผลงานวิทยานิพนธ์นี้ เป็นการศึกษาในรูปแบบผลงานจิตรกรรมไทย เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ของรูปทรงของการต่อสู้ในเรื่องรามเกียรติ์ รวมถึงการศึกษารูปแบบผลงานศิลปะของศิลปินที่ได้รับอิทธิพลจากกระบวนการวาดเส้น และกายวิภาค มาวิเคราะห์รูปแบบ เทคนิคกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน โดยอาศัยประสบการณ์ตรงของผู้สร้างสรรค์และได้นำเอาหลักทัศนธาตุ รูปทรงการต่อสู้ในวรรณคดีไทย และเทคนิค ตอรับอารมณ์ความรู้สึก ขั้นตอนการสร้างสรรค์ คือ 1. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล 2. การสร้างภาพร่าง 3. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยมีการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ขยายภาพแบบร่าง สร้างภาพผลงาน และวิเคราะห์ผลงานตรวจดูความเรียบร้อย ความสมบูรณ์ของผลงาน เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผลงานขั้นต่อไปให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลของการศึกษาและสร้างสรรค์ในครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสร้างสรรค์ผลงานให้ตรงต่อวัตถุประสงค์ และตอบสนองแนวความคิด จำนวน 8 ชิ้น ขนาด 120 x 160 ซม. จำนวน 6 ชิ้น และขนาด 150 x 190 ซม. จำนวน 2 ชิ้น ซึ่งแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์ โดยถ่ายทอดเป็นผลงานในรูปแบบผลงานจิตรกรรมไทยแนวประเพณี

สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2. 3.

57901324: MAJOR: VISUAL ARTS EDUCATION

KEY WORD: CREATIVE PAINTING THAILAND/THE MOVEMENT IN BATTLE OF RAMAYANA

WEERAYUT JAIWONG: THE MOVEMENT IN BATTLE OF RAMAYANA. THESIS

ADVISORS: ASST.PROF. WIRANYA DUANGRAT, CHUSAK SRIKWAN, AND WISUP PONGERN,
Ph.D. 61 pp.

This thesis titled “The movement in battle of Ramayana” conveys emotion through specific drawing technique based on the physical fact and the personal experience as a symbol in expression. The movement in battle of Ramayana’ images in the Ramayana were used in creation and composition, in order to get new shapes. Mixed with inner feelings reflect dharma and evil conflict, by expressing the overlapping characteristics, and creating power movement conflict within the shapes to convey the emotions of the conflict that were kept under the human mind.

This thesis is the study of the painting patterns to show the relation of the battle in the Ramayana shape, including the study of the art works of artists influenced by the process of drawing and anatomy, to be the patterns, technique, and the creative process were analyzed based on the experience of the artist whereas, using the visual elements and the movement in battle in Thai literature’s shapes and technique that meet the emotion. The creative process is as follow; 1. Studying and analysis data 2. Creating sketches 3. Operating procedures by preparing materials and equipment enlarge the sketches and details check in order to develop for the further step to complete the work.

The result of the study and creation, I have analyzed and created work to meet the purpose and concept, and 8 pieces size 120 x 160 cm, 6 pieces and size 150 x 190 cm 2 pieces. of tradition painting work express my feeling and emotion, as well.

Program of Visual Arts Education

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2015

Thesis Advisors' signature 1. 2. 3.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าและการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าสำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์วิริยญา ดวงรัตน์ อาจารย์ชูศักดิ์ ศรีขวัญ และอาจารย์ดร. วิสูตร โพธิ์เงิน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมถึง ศาสตราจารย์เกียรติคุณปรีชา เกาทอง ศาสตราจารย์เกียรติคุณพิษณุ ศุภนิมิตร และคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจให้ความช่วยเหลือเสมอมาขอกราบขอบพระคุณ

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ประจำมหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขต พระราชวังสนามจันทร์ ที่คอยช่วยเหลือในการให้คำแนะนำและช่วยประสานงานต่าง ๆ ขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือเสมอมา

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ที่คอยเป็นแรงใจ และช่วยเหลือตลอดมา ความดีงานอันเกิดจากการศึกษาครั้งนี้ขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

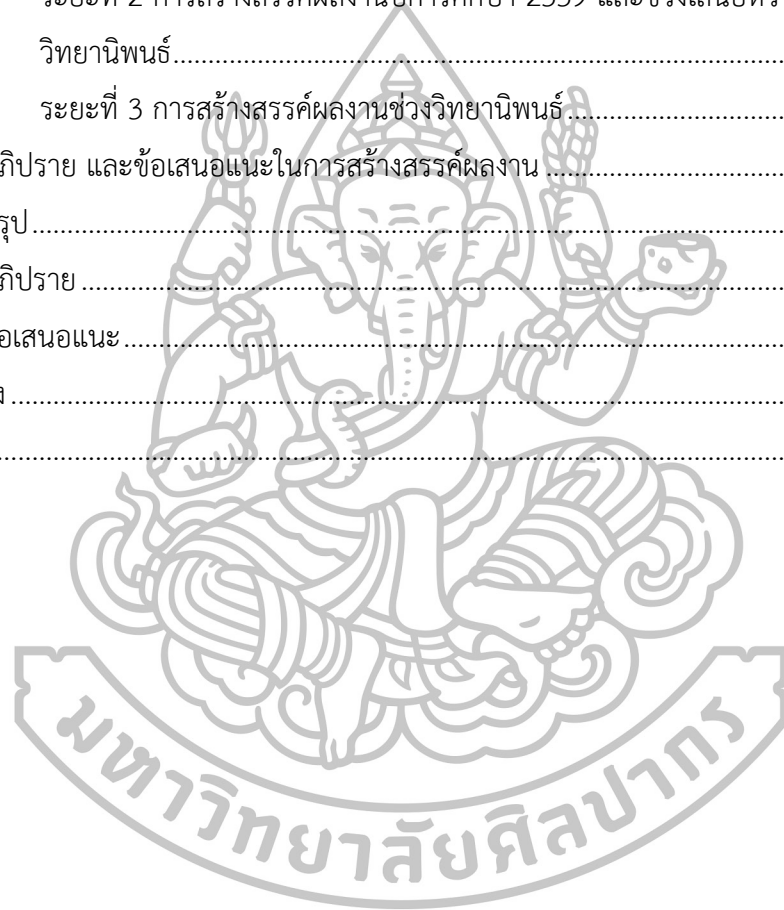
ผู้สร้างสรรค์มีความซาบซึ้งในความกรุณาอันดียิ่ง และจะไม่มีวันลืมพระคุณจากทุกท่านที่ได้กล่าวมาและขอให้พบเจอแต่สิ่งที่ดี กราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
ขอบเขตการศึกษา	2
ขั้นตอนของการศึกษา.....	3
วิธีการศึกษา	3
แหล่งข้อมูล	3
อุปกรณ์และวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	4
2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	
ที่มาของความคิดและแรงบันดาลใจ.....	5
อิทธิพลจากวรรณกรรม	7
อิทธิพลจากภาพจับในงานจิตรกรรมไทย.....	11
อิทธิพลทางด้านสังคม.....	15
อิทธิพลทางด้านเทคนิค.....	16
อิทธิพลทางด้านศิลปกรรม.....	16
3 กำหนดรูปแบบและวิธีการสร้างสรรค์	
ขั้นตอนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
ขั้นตอนการประมวลความคิด.....	28
ขั้นตอนการสร้างภาพร่าง.....	28
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	31
ทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	33

บทที่	หน้า
4 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	
การวิเคราะห์คุณค่าและการแสดงออก.....	38
การพัฒนาผลงานจิตรกรรมระหว่างปีการศึกษา 2558-2559	39
ระยะที่ 1 การสร้างสรรค์ผลงานปีการศึกษา 2558.....	39
ระยะที่ 2 การสร้างสรรค์ผลงานปีการศึกษา 2559 และช่วงเสนอหัวข้อ วิทยานิพนธ์.....	45
ระยะที่ 3 การสร้างสรรค์ผลงานช่วงวิทยานิพนธ์.....	48
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะในการสร้างสรรค์ผลงาน	
สรุป.....	57
อภิปราย	57
ข้อเสนอแนะ	58
รายการอ้างอิง	60
ประวัติผู้วิจัย.....	61

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	อุปกรณ์และวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	4
2	การแสดงโขน ชุด"จองถนน".....	8
3	ศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก.....	9
4	การแสดงหนังใหญ่	9
5	จิตรกรรมฝาผนังบริเวณพระระเบียงคหวัดพระศรีรัตนศาสดาราม.....	10
6	ภาพแกะสลักหิน ตอน พาลีรบกับสุครีพ	10
7	หัวเรือพระที่นั่ง.....	11
8	ภาพจิตรกรรมฝาผนังระเบียงคหวัดพระศรีรัตนศาสดาราม	13
9	ภาพจิตรกรรมฝาผนังระเบียงคหวัดพระศรีรัตนศาสดาราม	13
10	จิตรกรรมฝาผนังที่กรอบหน้าต่างภายในพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวราราม.....	14
11	ภาพลายรดน้ำของตู้พระไตรปิฎก.....	14
12	Dynamism of a Dog on a Leash.....	17
13	The City Rises	18
14	ภาพนักดนตรีที่เชียงใหม่ ของ อาจารย์เพื่อ หริพิทักษ์	19
15	ลายเส้นนครเวนิซ ของ อาจารย์เพื่อ หริพิทักษ์	20
16	ปากกาลูกกลิ้ง ทองคำเปลวบนกระดาษ ของ ถวัลย์ ดัชนี	21
17	Untitled ของ ถวัลย์ ดัชนี.....	21
18	เสื้อขบ ของ ถวัลย์ ดัชนี.....	22
19	เสื้อควบม้า ของ ถวัลย์ ดัชนี.....	22
20	ข้อมูลภาคสนามศึกษาผลงานจิตรกรรมไทย.....	26
21	ข้อมูลภาคสนามศึกษาหนังใหญ่.....	27
22	ภาพร่างต้นความคิด.....	29
23	ภาพร่างต้นความคิด.....	30
24	ขั้นตอนการทำเฟรมผ้าใบ.....	31
25	ขั้นตอนการขยายร่างภาพ.....	32
26	ขั้นตอนการสร้างผลงาน.....	33
27	การวิเคราะห์รูปทรงอากัปกิริยาของสัตว์หรือตัวละครที่นำแสดงออกในงาน.....	34
28	การวิเคราะห์ที่ว่าง.....	35

ภาพที่		หน้า
29	การวิเคราะห์เส้น.....	36
30	การวิเคราะห์น้ำหนัก.....	37
31	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 1.....	40
32	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2.....	40
33	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 3.....	41
34	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 4.....	41
35	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 5.....	42
36	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 6.....	42
37	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 7.....	43
38	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 8.....	43
39	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 9.....	44
40	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 10.....	44
41	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1.....	45
42	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2.....	46
43	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3.....	46
44	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 4.....	47
45	ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 5.....	47
46	ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1.....	48
47	ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2.....	49
48	ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3.....	50
49	ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4.....	51
50	ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 5.....	52
51	ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 6.....	53
52	ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 7.....	54
53	ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 8.....	55

บทที่ 1

บทนำ

รามายณะ มีกล่าวไว้มากมายหลายฉบับหลายภาษาต้นกำเนิดมาจากอินเดีย อิทธิพลแพร่หลายไปอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ล้วนมีฉบับต่าง ๆ ซึ่งต่างกันในภาษาของตนอาจมีรายละเอียดที่แตกต่างกันไป สำหรับเรื่องรามายณะในไทยนั้นรู้จักกันในนาม “รามเกียรติ์” ซึ่งมีหลายสำนวนที่ตกทอดมาจนถึงปัจจุบัน

เรื่องรามเกียรติ์เป็นที่นิยมแพร่หลายในไทยมาจนถึงปัจจุบัน ลักษณะเด่นของเรื่องรามเกียรติ์ คือ การสู้รบระหว่างฝ่ายพระรามกับฝ่ายทศกัณฐ์ มีนักปราชญ์หลายท่านได้สันนิษฐานว่าเรื่องรามเกียรติ์มีมิติทางความจริงในด้านประวัติศาสตร์ กล่าวไว้ว่า การรุกรานของชาวอารยันที่เข้ามาบุกยึดรุกรานอินเดีย ซึ่งดินแดนแห่งนี้มีชนพื้นเมืองอยู่ก่อนแล้ว มีลักษณะรูปร่าง ผิวดำ ผมหยิก ริมฝีปากหนาและมีได้นับถือศาสนาพราหมณ์แบบชาวอารยัน จึงตั้งชื่อว่า “รากษส” หรือที่แปลว่า ยักษ์นั่นเอง กวีจึงได้สมมุติตัวละครขึ้น เป็นนัยหนึ่งว่าเป็นสัญลักษณ์แทนกลุ่มมนุษย์ที่ต่อสู้กัน สิ่งเหล่านี้ย้อนให้เห็นถึงความจริงที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะอดีตหรือปัจจุบัน จากความโลดโผนเกินจริงของรามเกียรติ์นี้ก่อเป็นแรงบันดาลใจสำคัญที่ทำให้เกิดการสร้างสรรค์ทางศิลปกรรมหลายด้านไม่ว่าจะเป็นจิตรกรรม ประติมากรรม ประณีตศิลป์ ตลอดจนศิลปะการแสดงต่าง ๆ อาทิ ปกิริยาที่สู้รบของตัวละครในวรรณคดีหลาย ๆ ฉาก ทำให้เกิดการออกแบบลีลาท่าทางของการต่อสู้ที่เรียกว่า “ภาพจับ” ขึ้น แสดงถึงความสัมพันธ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบตามรูปแบบนาฏลักษณ์

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าจึงนำเรื่องราวข้างต้นมาสร้างสรรค์โดยอาศัยโครงสร้างรูปทรงท่าทางนาฏลักษณ์ของภาพจับในงานจิตรกรรมไทยประเพณี เรื่อง “รามเกียรติ์” มาคลี่คลาย ตัดตอน เพิ่มเติม ผสมผสานกับจินตนาการก่อเกิดรูปทรงใหม่เชิงสัญลักษณ์ทางอุดมคติ ประกอบกับการเคลื่อนไหวของเส้นและที่ว่างที่เลื่อนไหลไปตามพลังความเคลื่อนไหวของความรู้สึก ผ่านร่องรอยการวาดเส้นผสมผสานกันของความคิด ความรู้ ประสบการณ์ และอารมณ์ความรู้สึกทั้งจากภายนอกและภายใน จึงเกิดเป็นผลงานที่มีนัยความหมายของการต่อสู้ระหว่างธรรมะกับอธรรมของจิต ที่ทำให้เห็นถึงสัจธรรมของชีวิตที่มีการขัดแย้งกันตลอดเวลา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การใช้ชีวิตและความเป็นอยู่ในสังคม ข้าพเจ้าได้เห็นถึงพฤติกรรมของมนุษย์หรือมนุษย์บางกลุ่ม ที่มีใช้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและมักจะขัดแย้งใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา โดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้น จากการกระทำอย่างขาดสติและไม่มีเหตุผล ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างได้ การให้อารมณ์อยู่เหนือเหตุผลนั้นอาจจะเป็นจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ และสามารถบานปลายเป็นเรื่องใหญ่โตจนคาดไม่ถึง ตรงกันข้ามมนุษย์แก้ไขปัญหาคด้วยสติปัญญานั้นทำให้เราดูแตกต่างจากสัตว์เดรัจฉาน แต่ถ้าหากมนุษย์เรายังใช้แต่กำลังห้าพันกันเองหรือตัดสินทุกอย่างกันด้วยกำลัง เราก็อาจจะไม่แตกต่างจากสัตว์เดรัจฉาน หรือหมูลิง ยักษ์ มาร ตามคติความเชื่อของไทย

สิ่งที่กล่าวมานั้นก่อให้เกิดเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ โดยมีการนำภาพจับจากจิตรกรรมไทยประเพณี เรื่อง รามเกียรติ์ บางตอนมาสร้างสรรค์ผลงานผ่านกระบวนการเทคนิควาดเส้นด้วยดินสอ โดยอาศัยโครงสร้างรูปทรงท่าทางนาฏลักษณะ มาคลี่คลาย ตัดทอนเพิ่มเติม ผสมผสานกับจินตนาการ ทำให้เกิดรูปทรงใหม่เชิงสัญลักษณ์ทางอุดมคติ ก่อให้เกิดความน่าสนใจและพลังความไหวพริบทางความรู้สึกที่สอดแทรก นัยความหมายของการต่อสู้ระหว่างธรรมะกับอธรรม แต่ในขณะเดียวกันก็เกิดการต่อสู้ ขัดแย้งกันเองภายนอกและภายใน เพื่อสะท้อนทัศนคติและสื่อคติธรรมผ่านผลงานจิตรกรรมวาดเส้นแนวประเพณี

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อต้องการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมที่แสดงถึงเรื่องราวการต่อสู้ของภาพจับในงานจิตรกรรมไทยแบบประเพณี
2. เพื่อศึกษารูปแบบเรื่องราวของงานจิตรกรรมไทยแบบประเพณีที่มีเนื้อหาของการต่อสู้ ความดุเดือด และการใช้ความรุนแรง

ขอบเขตการศึกษา

ในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้แบ่งขอบเขตโครงการไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ในผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ แสดงออกถึงอากัปภิกขัยของสัตว์หรือตัวละครที่ขอใช้ความรุนแรงตัดสินปัญหาแย่งสัญญาชฎาณเดรัจฉานที่ไร้จิตสำนึก
2. **ขอบเขตด้านรูปแบบ** เป็นผลงานจิตรกรรม 2 มิติ การนำเสนอในลักษณะการเคลื่อนไหวของเส้นและที่ว่าง

3. ขอบเขตด้านเทคนิค เป็นการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม 2 มิติ โดยใช้เทคนิควาดเส้นด้วยดินสอ ที่แสดงถึงความเคลื่อนไหวและรุนแรง เพื่อให้สอดคล้องกับแนวความคิดและทำให้ผลงานมีความน่าสนใจมากขึ้น

ขั้นตอนของการศึกษา

1. ศึกษาหาข้อมูลและรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาจากสถานที่จริง เพื่อนำองค์ความรู้และข้อมูลมาสร้างสรรค์ โดยมีการบันทึกภาพเพื่อเก็บเป็นข้อมูลในการทำงาน
2. วิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาสร้างแบบร่างความคิด
3. การปฏิบัติงาน ขยายแบบเป็นผลงานตามจริงตามขนาดและสัดส่วนที่เหมาะสม
4. นำผลงานที่เสร็จสมบูรณ์แล้วนำมาวิเคราะห์ทั้งโดยตนเองและอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
5. จัดแสดงนิทรรศการเพื่อเผยแพร่

วิธีการศึกษา

1. เก็บรวบรวมข้อมูลและศึกษาค้นคว้าแหล่งที่มาของภาพจับในงานจิตรกรรมไทยแบบประเพณี
2. นำแรงบันดาลใจมาปรับปรุงให้มีเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และทำแบบร่าง
3. นำเสนอแบบร่างกับอาจารย์ที่ปรึกษา และแก้ไขปรับปรุงแบบร่าง
4. ปรับปรุงแบบร่างแล้วนำผลงานไปขยายจริง
5. รวบรวมข้อมูลและปัญหาที่เกิดเพื่อพัฒนาในขั้นตอนต่อไป

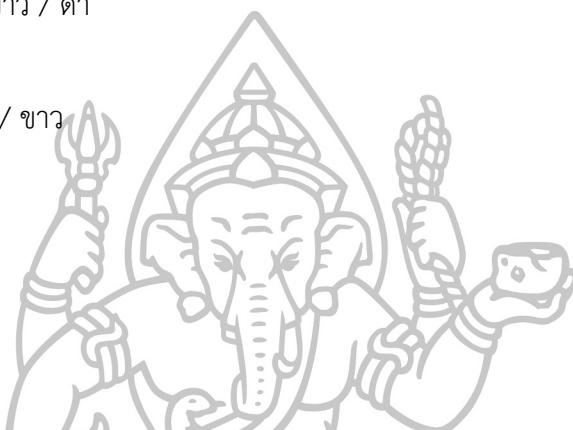
แหล่งข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลจากงานจิตรกรรมไทยแบบประเพณี
2. ศึกษากายวิภาคของสัตว์จากสถานที่จริง
3. ตำราเกี่ยวกับงานจิตรกรรมไทยแบบประเพณี
4. ตำราเกี่ยวกับกายวิภาคของสัตว์
5. สื่ออินเทอร์เน็ต
6. ตัวอย่างผลงานศิลปิน

อุปกรณ์และวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์

เนื่องจากการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ มีการถ่ายทอดผ่านเทคนิควาดเส้นเฉพาะตน จึงจำเป็นต้องจัดเตรียมอุปกรณ์ให้มีความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีความเพียงพอต่อการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งอุปกรณ์มีดังต่อไปนี้

1. เฟรม / ผ้าใบ
2. ดินสอไฮสปีด / ดำ
3. ดินสอ EE
4. ดินสอสีดำ / ขาว
5. ยางลบ
6. มีดคัตเตอร์
7. กรรียง
8. ไม้บรรทัด

ภาพที่ 1 อุปกรณ์และวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุด “ภาพจับ” (The movement in battle of Ramayana) เกิดขึ้นจากโครงสร้างรูปทรงท่าทางนาฏลักษณะผสมผสานกับจินตนาการก่อเกิดรูปทรงใหม่เชิงสัญลักษณ์ทางอุดมคติ โดยอาศัยการเคลื่อนไหวของเส้นและที่ว่างที่เลื่อนไหลไปตามพลังความเคลื่อนไหวของกายและใจ ผ่านร่องรอยดินสอที่เกิดจากเทคนิคการวาดเส้นเฉพาะตัว ที่แสดงออกด้วยการเคลื่อนไหวของรูปทรงอย่างตรงไปตรงมา ก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกทางใจอย่างยิ่งในการปฏิบัติในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ ดังนี้

1. ที่มาของความคิดและแรงบันดาลใจ
2. อิทธิพลจากวรรณกรรม
3. อิทธิพลจากภาพจับในงานจิตรกรรมไทย
4. อิทธิพลทางด้านสังคม
5. อิทธิพลทางด้านเทคนิค
6. อิทธิพลทางด้านศิลปกรรม

1. ที่มาของความคิดและแรงบันดาลใจ

จากสภาพแวดล้อมและสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ที่ต้องมีการต่อสู้ ดิ้นรน แข่งขันกัน ให้ประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงาน และได้รับการยอมรับในสังคม สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้คนต้องต่อสู้ ทั้งสู้ตัวเองและสู้กับสังคมภายนอกที่มากระทบทั้งทางกายทางใจตลอดเวลา จึงเป็นจุดเริ่มต้นของแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ โดยเน้นเรื่องราวเกี่ยวกับการต่อสู้ที่มีอิทธิพลต่อความคิดและความรู้สึกกระตุ้นให้เกิดพลังที่จะนำมาเป็นสื่อในการสร้างสรรค์งานศิลปะ แสดงออกโดยการนำภาพลักษณ์ของงานจิตรกรรมไทยประเพณีมาถ่ายทอดให้เห็นถึงพลังการต่อสู้ดิ้นรนของจิต ซึ่งในผลงานวิทยานิพนธ์นี้ได้หยิบเอารูปแบบของงานจิตรกรรมไทยโบราณที่เรียกว่า “ภาพจับ” มาเป็นตัวแทนความรู้สึก เพราะเป็นภาพที่ถ่ายทอดเนื้อหาการต่อสู้กันของวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ เนื้อหาแฝงความหมายของเรื่องธรรมะและอธรรมไว้ในเรื่อง ด้วยรูปแบบของการต่อสู้ก็จะเห็นถึงลักษณะท่าทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย ที่มีการกอด รััด ยื้อ ฉุด รั้ง

ที่แฝงด้วยท่าทางที่รุนแรง มาถ่ายทอดเป็นผลงานที่มีการสัมผัส มองเห็น รับรู้ นั้นมาช่วยเป็นแรงกระตุ้นที่ก่อให้เกิดพลังในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมา

ภายในงานศิลปะก็สามารถที่จะสร้างพลังความเคลื่อนไหวได้เช่นกันก็จะเป็นจากทางด้านศิลปะการแสดงหรือแม้แต่ทัศนศิลป์ก็ตาม เพราะงานทัศนศิลป์โดยทั่วไปจะไม่มีการเคลื่อนไหว แต่ลักษณะของทัศนธาตุรวมทั้งองค์ประกอบทางศิลปะ ทำให้รู้สึกว่ามี การเคลื่อนไหวผ่านจักษุสัมผัส จึงเกิดความรู้สึกของการเคลื่อนไหวนั้นขึ้น และอีกส่วนหนึ่งก็เกิดจากประสบการณ์การรับรู้ของมนุษย์ ที่ทำให้สามารถรับรู้ความเคลื่อนไหวผ่านงานทัศนศิลป์ ซึ่งถือว่าเป็นเสน่ห์ของงานที่สามารถถ่ายทอดความเคลื่อนไหวแทนความรู้สึกนั้นได้ เช่นเดียวกับความเคลื่อนไหวของงานทางด้านจิตรกรรมไทย ที่เกิดขึ้นจากปฏิกริยาระหว่างทัศนธาตุ รูปทรง และที่ว่าง เกิดจากสายตาที่เคลื่อนไปตามจุดตามเส้นเคลื่อนไหวไปตามน้ำหนักและสีที่จิตรกรได้บรรจงวางไว้อย่างเป็นจังหวะ ความเคลื่อนไหวที่เกิดจากทิศทาง จังหวะ การวางขนาด รูปร่าง ของทัศนธาตุต่าง ๆ ที่มีเส้นเป็นประธาน เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะให้เนื้อหาทางรูปทรงแก่งาน เนื้อหาทางรูปทรงนี้จะให้ความพอใจในระดับลึกซึ้ง หรือที่เรียกว่าอารมณ์ทางสุนทรียะแก่ผู้ดู ในงานจิตรกรรมไทยมิใช่จะมีความเคลื่อนไหวที่อ่อนหวานแซมซ้อยเท่านั้น แต่ยังมี ความเคลื่อนไหวที่รุนแรงให้ปรากฏบ่อยครั้ง ด้วยการตีความจากเรื่องราวที่กำหนด เป็นการแสดงออกของความเคลื่อนไหวที่มีพลังอำนาจรุนแรง เส้นในจิตรกรรมไทยเป็นทัศนธาตุที่สำคัญ และเป็นโครงสร้างแท้จริงในงานจิตรกรรมไทย เส้นทำหน้าที่สร้างรูปทรงของสิ่งต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ เส้นสร้างรูปร่างที่มีทรวดทรงอ่อนช้อย สร้างรูปนอกและรายละเอียด ตลอดจนกิริยาอาการต่าง ๆ ของบุคคลสามัญและสัตว์ จิตรกรจะประกอบรูปทรงเหล่านี้เข้าด้วยกันอย่างกลมกลืนต่อเนื่องตามเรื่องราวที่กำหนด เป็นงานที่แสดงความหมายด้วยลักษณะของรูปทรงต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ดำเนินเรื่องมากกว่าที่จะแสดงความรู้สึกหรืออารมณ์ จากการประสานกันของทัศนธาตุหรือจากการแสดงออกของเส้นโดยตรง

ในส่วนของการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ สิ่งที่สำคัญ คือ ความเคลื่อนไหวของเส้น เส้นที่เคลื่อนไหวไปตามความรู้สึก โดยนำโครงสร้างรูปทรงท่าทางนาฏลักษณะของภาพจับในงานจิตรกรรมไทยประเพณี มาคลี่คลาย ตัดตอน เพิ่มเติม ผสมผสานกับจินตนาการก่อเกิดรูปทรงใหม่เชิงสัญลักษณ์ทางอุดมคติ ผ่านร่องรอยที่เกิดจากเส้นผสมผสานกันของความคิด ความรู้ ประสบการณ์ และอารมณ์ความรู้สึกทั้งจากภายนอกและภายใน จึงเกิดเป็นผลงานที่มีนัยความหมายของการต่อสู้ระหว่างธรรมะกับอธรรมของจิต ซึ่งผลนั้นมาจากการผสมผสานระหว่างประสาทสัมผัสทั้งทางตา ทางมือ และทางใจ โดยถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกที่ต้องการออกมาด้วยความเคลื่อนไหวของเส้นผสมกับความรู้สึกที่อยู่ภายใน เพื่อสะท้อนทัศนคติและสื่อคติธรรมผ่านผลงานจิตรกรรมวาดเส้นแนวประเพณี

2. อิทธิพลจากวรรณกรรม

รามายณะจัดเป็นมหากาพย์ที่สำคัญเรื่องหนึ่งของอินเดีย ซึ่งมีชื่อเสียงแพร่หลายไปทั่ว ต่อมาเมื่ออิทธิพลของรามายณะได้เข้ามาสู่ดินแดนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก็ได้มีบทบาทต่อ งานวรรณกรรมของชาติต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง เพราะได้เป็นต้นเค้าหรือโครงเรื่องของวรรณกรรมที่สำคัญ และเป็นที่ยอมรับกันแพร่หลาย ซึ่งในแต่ละประเทศต่างก็เรียกชื่อเรื่อง เนื้อหาและชื่อตัวละครต่างกัน ออกไป แต่บรรดาประเทศเหล่านี้ต่างก็ได้รับจากแหล่งเดียวกัน คือ อินเดีย ไม่ว่าจะผ่านทางตรงหรือ ทางอ้อม

ในบรรดาวรรณคดีไทยที่ได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีต่างชาตินั้น เรื่องรามเกียรติ์นับว่าเป็น วรรณคดีซึ่งเป็นที่รู้จักและซึมซับอยู่ในใจของคนไทยมากที่สุดเรื่องหนึ่ง ดังปรากฏว่ามีเรื่องรามเกียรติ์ หลายสำนวน ทั้งฉบับหลวงและฉบับท้องถิ่น การที่เรื่องรามเกียรติ์เป็นที่นิยมแพร่หลายในไทยจนถึง ปัจจุบัน ทำให้คนไทยนำเรื่องรามายณะมาสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของตน จนปรากฏอิทธิพลในศิลปะด้านต่าง ๆ ตลอดจนวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของไทยด้วย นับได้ว่าเป็นบ่อเกิดและศูนย์รวมของศิลปกรรมไทยใน หลายด้าน เป็นงานประพันธ์ที่สอนศีลธรรมจรรยา ที่แฝงปรัชญาในเรื่อง “ธรรมะย่อมชนะอธรรม” ลักษณะเด่นของเรื่องรามเกียรติ์ คือ การสู้รบระหว่างฝ่ายพระรามกับฝ่ายทศกัณฐ์ ซึ่งมีความโลดโผน เกินจริงยังเป็นแรงบันดาลใจสำคัญที่ทำให้เกิดการสร้างสรรค์ทางศิลปกรรมหลายด้านไม่ว่าจะเป็น จิตรกรรม ประติมากรรม ประณีตศิลป์ ตลอดจนศิลปะการแสดงต่าง ๆ เช่น โขน หุ่น ละคร หนังใหญ่ เป็นต้น ซึ่งการแสดงออกหรือเล่าเรื่องรามเกียรติ์ผ่านงานศิลปกรรมต่าง ๆ นั้นเป็นที่น่าสังเกตว่ามีความสัมพันธ์กันทั้งในแง่ที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยบางประการอันเป็น ข้อจำกัดในการแสดงออกของแต่ละแขนงไป ทางด้านศิลปกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดงส่วนใหญ่จะ แสดงเฉพาะเรื่องรามเกียรติ์เท่านั้น เพราะถือเป็นศิลปะการแสดงชั้นสูง ในสมัยโบราณถือว่าเป็น มหรรสพที่สูงศักดิ์ จัดขึ้นในพระราชพิธีที่สำคัญเท่านั้น การแสดงเหล่านี้ถือว่าเป็นศูนย์รวมของศิลปะ อีกหลายประการ ทั้งศิลปะการฟ้อนรำ การดนตรี ขับร้อง การประดิษฐ์เครื่องแต่งกายและหัวโขนเพื่อ เป็นสัญลักษณ์สำคัญที่ทำให้ผู้ชมจำตัวละครได้ ช่างร่าง ช่างสลัก ที่ใช้ในการทำตัวหนัง เป็นการรวบรวม ศาสตร์ต่าง ๆ ที่ทรงคุณค่ามาก ส่วนทางด้านทัศนศิลป์ก็ได้นำเอาวรรณกรรมเรื่องนี้มาสร้างสรรค์ เช่นกัน เช่น จิตรกรรมฝาผนังบริเวณพระระเบียงคตวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ศาลาที่ครอบหอไตร วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม พระอุโบสถวัดราชบูรณะ (เลียบ) วัดสุทัศน์เทพวราราม และวัดระฆังโฆสิตาราม เป็นต้น ทางด้านประติมากรรมนั้นก็มีปรากฏเป็นประติมากรรมรูปยักษ์ขนาดใหญ่ซึ่งเป็นพระ ยายักษ์สำคัญจากเรื่องรามเกียรติ์ทั้งหมด 12 ตน ตั้งอยู่ในบริเวณวัดพระศรีรัตนศาสดาราม สร้างขึ้น ตามคติเพื่อเฝ้าอารามและปกป้องรักษาบริเวณให้ปราศจากอันตรายจากภูติผีปีศาจ นอกจากนี้ยังมีรูป ยักษ์ขนาดใหญ่ประดับที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามและวัดอรุณราชวราราม อีกทั้งยังมีรูปปั้นยักษ์

และลึงขนาดต่าง ๆ ซึ่งมักถูกใช้เป็นรูปประดับรอบฐานพระสถูปเจดีย์ต่าง ๆ และยังมีรูปแกะสลักหินอ่อนแบบนูนต่ำประดับอยู่รอบฐานพระอุโบสถ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม นอกจากนี้ในกระบวนเรือพระราชพิธีพยุหยาตราชลมารค มีเรือรูปสัตว์ที่แกะสลักหัวเรือเป็นรูปพญาวานร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอิทธิพลของเรื่องรามเกียรติ์นั้นมีผลต่อขนบประเพณี ความเชื่อ และศิลปะไทยอยู่มาก

ภาพที่ 2 การแสดงโขน ชุด"จองถนน"

ที่มา: LekBB, การแสดงโขน ชุด"จองถนน", เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559,

เข้าถึงได้จาก <http://siamnaliga.com/index.php?/topic/220646-%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%81%E0%B8%AA%E0%B8%94%E0%B8%87%E0%B9%82%E0%B8%82%E0%B8%99-%E0%B8%8A%E0%B8%B8%E0%B8%94%E0%B8%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%96%E0%B8%99%E0%B8%99/>

ภาพที่ 3 ศิลปะการแสดงหุ่นละครเล็ก

ที่มา: ARC Templates, การเชิดหุ่นละครเล็ก, เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก
<https://sites.google.com/site/otop112/kerd-khwam-ru/kar-cheid-hun-lakhr-lek>

ภาพที่ 4 การแสดงหนังใหญ่

ที่มา: สอนสุพรรณ, ดูหนังตอนเดิม...ที่วัดขนอน, เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก
<http://www.oknation.net/blog/phaen/2013/07/23/entry->

ภาพที่ 5 จิตรกรรมฝาผนังบริเวณพระระเบียงคตวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
ที่มา: Anandajoti Bhikkhu, **WAT PHRA KAEW AND THE RAMAKIEN MURALS**,
เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.photodharma.net/Thailand/Wat-Phra-Kaew/Wat-Phra-Kaew.htm>

ภาพที่ 6 ภาพแกะสลักหิน ตอน พาลีรบกับสุครีพ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
ที่มา: Anandajoti Bhikkhu, **The Ramakien Reliefs around the Ubosot at Wat Pho**,
เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.photodharma.net/Thailand/Wat-Pho-Ramakien/Wat-Pho-Ramakien.htm>

ภาพที่ 7 หัวเรือพระที่นั่ง

ที่มา: ฟองฟ้า ละอองเมฆ, **เรือพระที่นั่งในหนังตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช**, เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <http://topicstock.pantip.com/chalermthai/topicstock/2009/10/A8451732/A8451732.html>

วรรณกรรมดังกล่าวก่อเกิดเป็นผลงานงานศิลปะหลายแขนง และได้ถูกถ่ายทอดด้วยเอกลักษณ์เฉพาะ โดยสร้างสรรค์มาจากการเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ด้วยการศึกษาเนื้อหาและเข้าใจถึงเอกลักษณ์ของตัวละครนั้น ๆ และตีความเหตุการณ์ในแต่ละตอน แล้วนำความรู้เหล่านั้นมาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปกรรมอันทรงคุณค่า เช่นเดียวกับข้าพเจ้าที่ได้นำเรื่องราวของรามเกียรติ์บางตอนมาสร้างสรรค์เป็นผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “ภาพจับ” (The movement in battle of Ramayana) โดยเน้นฉากการต่อสู้ของตัวละครมาถ่ายทอดด้วยเทคนิควิธีการเฉพาะตัวเช่นกัน

3. อิทธิพลจากภาพจับในงานจิตรกรรมไทย

ในพจนานุกรมศัพท์ศิลปะ ได้กล่าวไว้ว่า ภาพจับเป็นภาพท่าทางในหนังใหญ่แบบหนึ่ง เรียกว่าท่าจับหรือภาพจับคือตัวหนังที่ผูกขึ้นเป็นตัวภาพตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปในตัวหนังนั้นแสดงท่าทาง อากัปกริยาที่สู้รบกันซึ่งส่วนมากเป็นรูปลิงรบกับยักษ์ หรือมนุษย์รบกับยักษ์บางครั้งมีลิงรบกับลิง นอกจากการรบพุ่งก็ยังมีภาพจับเป็นการจับแบบเล่าโลม ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ลิงกับมนุษย์ ยักษ์กับมนุษย์ ลิงกับสัตว์ผสม เช่น หนุมานกับนางสุพรรณมัจฉา และภาพจับแบบยานพาหนะโดยมีเจ้านายกับพาหนะ¹ ในความหมายตามพจนานุกรมสถาปัตยกรรมและศิลปะที่เกี่ยวข้อง ได้อธิบายว่า

¹ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ** (กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์, 2550), 213. อ้างอิงใน อภิศักดิ์ วัฒนวรรณผล, “การสร้างสรรค์ผลงานภาพจับ” ใน **60 ปี จิตรศักดิ์ สมทรง ครูปั้นไทย**, 61.

ภาพจับเป็นภาพเขียนตามแบบศิลปะไทยแสดงความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ของเส้นระหว่างตัวภาพกับตัวภาพนำมาจากวรรณคดี เรื่องรามเกียรติ์เป็นจิตรกรรมฝาผนังหรือใช้กับการฉลุหนังใหญ่ และภาพจับนั้นมีตัวภาพบางตัวลอยอยู่ ภาพนั้นเรียกว่าภาพ “จับลอย”² ประยูร อุลุชาฎะ ได้กล่าวถึงภาพจับว่าเป็นท่าทางแบบนาฏลักษณะ คือ เป็นท่าจับแบบโขนละครนิยมเขียนเป็นภาพจับล้อมตัวลาย อาจทำเป็นท่าการระหว่างทศกัณฐ์กับพระราม หรือพระลักษมณ์กับพญายักษ์ตนอื่น ๆ หรือหนุมานกับยักษ์ มักเป็นท่าที่ฝ่ายหนึ่งยืนบนร่างกายของอีกฝ่ายหนึ่งพร้อมกับท่าทางที่สวยงาม ภาพจับนี้จะปรากฏอยู่ในภาพเรื่องรามเกียรติ์ พบเห็นผลงานจากการประดับบนตู้พระไตรปิฎกและมีลายส่วนใหญ่ประกอบ³ สุวัฒน์ แสนชติยรัตน์ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ภาพจับเป็นภาษาเฉพาะช่าง คือ การปฏิสัมพันธ์กันในการทำทางไม่ว่าจะเป็นภาพจับแบบการต่อสู้ แสดงความรักเล้าโลมระหว่างชายกับหญิง ลูกน้องกับเจ้านาย และภาพจับแบบเกี่ยวเนื่องกันเป็นยานพาหนะ อย่างพระนารายณ์ทรงครุฑ เป็นต้น และมีการกล่าวเพิ่มเติมว่า ภาพจับ จะเริ่มจากตัวภาพตั้งแต่ 2 ขึ้นไป⁴

การสร้างสรรค์ผลงานภาพจับเป็นรูปแบบอุดมคติที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์กับเนื้อหาและองค์ประกอบตามนาฏลักษณะที่แสดงอารมณ์ในด้านต่าง ๆ ของตัวละครอย่างน้อย 2 ตัว ด้วยอาภักดิ์หรือท่าทางต่าง ๆ ที่มีความรู้สึกด้านการต่อสู้การใช้กำลัง ภาพจับดังกล่าวส่วนใหญ่ที่นำมาแสดงออกเป็นภาพของการสู้รบของฝ่ายพระรามและฝ่ายทศกัณฐ์ ซึ่งท่าทางนาฏลักษณะของตัวละครนั้น ๆ ในแต่ละตัวจะมีเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละตัว ทั้งตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ และตัวลิง ตัวละครเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กันในเชิงเนื้อหาและเชิงโครงสร้าง การสร้างสรรค์ผลงานภาพจับผู้สร้างสรรค์จะต้องเข้าใจในเนื้อหาเหล่านั้นก่อนจะนำมาสร้างสรรค์เป็นงานที่มีคุณค่า ภาพจับในงานจิตรกรรมไทยมักจะได้เห็นได้จากเรื่องรามเกียรติ์ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น จากจิตรกรรมฝาผนังบริเวณพระระเบียงวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ศาลาทิศรอบหอไตร (พระมณฑป) วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม พระอุโบสถวัดราชบูรณะ วัดสุทัศน์เทพวราราม วัดระฆังโฆสิตาราม เป็นต้น จิตรกรรมเรื่อง

² โชติ ภัลลณมิตร, *พจนานุกรมสถาปัตยกรรมและศิลปะที่เกี่ยวข้อง*, (กรุงเทพฯ: การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2518), 569. อ้างอิงใน อภิศักดิ์ วัฒวรรณผล, “การสร้างสรรค์ผลงานภาพจับ” ใน *60 ปี จิตรศักดิ์ สมทรง ครุptionไทย*, 61-62.

³ ประยูร อุลุชาฎะ, *พจนานุกรมศิลปะ*, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2522), 308. อ้างอิงใน อภิศักดิ์ วัฒวรรณผล, “การสร้างสรรค์ผลงานภาพจับ” ใน *60 ปี จิตรศักดิ์ สมทรง ครุptionไทย*, 62.

⁴ สุวัฒน์ แสนชติยรัตน์, *เส้นศิลป์ไทยในงานรามเกียรติ์*, (กรุงเทพฯ: เนคอร์ดท์ซ, 2549), 12. อ้างอิงใน อภิศักดิ์ วัฒวรรณผล, “การสร้างสรรค์ผลงานภาพจับ” ใน *60 ปี จิตรศักดิ์ สมทรง ครุptionไทย*, 62.

รามเกียรติ์ในแต่ละที่ช่วยให้คนไทยได้รับรู้เรื่องราวของรามเกียรติ์ อีกทั้งจิตรกรรมยังสามารถทำให้เห็นภาพตัวละครอันพิสดารต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดอารมณ์และมโนภาพที่ซัดกว่าที่บรรยายไว้ในหนังสือ ความนิยมเรื่องรามเกียรติ์นั้นนอกจากจะนำเรื่องราวไปเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังแล้ว ยังนิยมนำไปเขียนเป็นลวดลายตกแต่งเครื่องเรือนต่าง ๆ เช่น ตู้ หีบพระธรรม และฉาก เป็นต้น

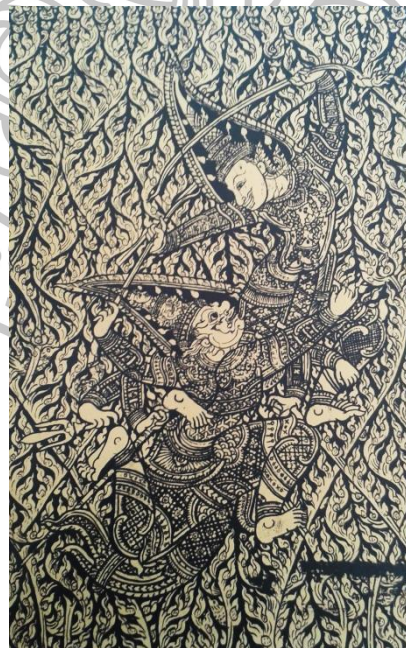
ภาพที่ 8 ภาพจิตรกรรมฝาผนังระเบียงคต วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ภาพที่ 9 ภาพจิตรกรรมฝาผนังระเบียงคต วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ภาพที่ 10 จิตรกรรมฝาผนังที่กรอบหน้าต่างภายในพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวราราม
 ที่มา: jean1966, งามเกียรติ์วัดสุทัศน, เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559,
 เข้าถึงได้จาก <http://www.reurnthai.com/index.php?topic=2908.0>

ภาพที่ 11 ภาพลายรดน้ำของตู้พระไตรปิฎก บนศาลาการเปรียญวัดใหญ่สุวรรณาราม สมุทรปราการ
 ที่มา: อภิวัฒน์ อดุลยพิเชษฐ, ลายรดน้ำ (กรุงเทพฯ: ทวีวัฒนาการพิมพ์, 2555), 89.

จากลักษณะรูปแบบข้างต้นจึงเกิดเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ ด้วยอิทธิพลดังกล่าวทำให้เห็นถึงเนื้อหาสาระเรื่องราวรูปทรงต่าง ๆ ที่สามารถตอบสนองความคิดและจินตนาการของตนได้ จึงนำรูปทรงของภาพจับมาเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานในเชิงสัญลักษณ์จากรูปทรงที่สอดคล้องกัน เช่น ภาพลึงกับยักษ์ เทพกับอสูร เป็นรูปที่แสดงออกตอบรับกับความรู้สึกของการสร้างสรรค์ โดยการนำเทคนิคเฉพาะตัว มาคลี่คลาย ตัดทอน เพิ่มเติม ผสมผสานกับจินตนาการ ก่อเกิดรูปทรงใหม่เชิงสัญลักษณ์ทางอุดมคติ เพื่อสะท้อนทัศนคติและสื่อคตินิยมผ่านผลงานจิตรกรรมไทยแนวประเพณี

4. อิทธิพลทางด้านสังคม

ในสภาพสังคมไทยในปัจจุบันนี้ จะพบว่ามีความขัดแย้งค่อนข้างสูง เนื่องจากในสภาพสังคมปัจจุบันมีความแตกต่างกันในด้านความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ความสนใจ ความต้องการ ความปรารถนา ทำให้มนุษย์เกิดการแข่งขันชิงดีชิงเด่นกัน ที่หวังให้ตัวเองประสบความสำเร็จเพื่อที่จะได้รับการยอมรับจากสังคม สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้คนกระเสือกกระสนทำทุกวิถีทาง เพื่อให้ตัวเองเหนือหรือเก่งกว่าคนอื่น ซึ่งจะสังเกตได้ว่าพฤติกรรมของมนุษย์หรือมนุษย์บางกลุ่มในสังคมไทย มีการใช้พฤติกรรมที่ไม่มีความเหมาะสมในการแก้ไขปัญหา มักจะชอบใช้อารมณ์ในการตัดสินปัญหา โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดกระทำอย่างขาดสติ ไม่มีเหตุผล ซึ่งความต้องการที่จะประสบความสำเร็จของมนุษย์ก็อาจนำไปสู่ความขัดแย้ง และทำให้ส่งผลกระทบต่อสังคมมนุษย์ด้วยกันเอง แต่ถ้าหากมนุษย์รู้จักตัวตนฝึกฝนที่จะควบคุมชำระจิตใจ แต่ละบุคคลกับโลกปัจจุบันที่มีแต่สิ่งยั่วยุ ให้ง่ายต่อการหลงไปกับกิเลสเหล่านั้น อันจะนำมาซึ่งความทุกข์ วุ่นวาย ฟุ้งซ่าน เตือนครุ่นต่อตนเองและผู้อื่น อันเป็นปัญหาของสังคมอีก เกิดการแก่งแย่งแข่งขัน ชิงดีชิงเด่น และทำลายล้างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดและความกระตุ้นให้เกิดพลังที่จะนำมาเป็นสื่อด้านการสร้างสรรค์ในงานศิลปะ เพื่อกระตุ้นปลูกจิตสำนึกอันดีงาม พัฒนาฝึกฝนให้กับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

จากความสำคัญดังกล่าวจึงเป็นแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้านำมาใช้ในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้ อันเกิดจากการได้พบเจอกับเหตุการณ์รอบตัวที่เป็นผลกระทบจากรื่องราว และสภาวะแวดล้อมโดยตรงและทางอ้อม การเรียนรู้ต่อเนื้อหาของอารมณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในตนเอง ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางความคิดต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบทาบกับความคิดและความรู้สึกภายในตัวเอง ขณะนั้นอารมณ์และความรู้สึกจึงได้ถูกพัฒนาไปพร้อมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปทั้งนี้ ทัศนคติในด้านลบที่มีต่อเนื้อหาของชีวิต ก็จะถูกขัดเกลาคจากความหยาบกระด้างของอารมณ์ที่อยู่ภายในตนเองไป สู่การทำความเข้าใจกับความหมายของภาพ

5. อิทธิพลด้านเทคนิค

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการเขียนภาพมีวิวัฒนาการมาโดยตลอดไม่ว่าเชื้อชาติใด ภาษาใดในโลกมีการสื่อสารกันผ่านมาทางภาพเขียน ซึ่งถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญอย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็นการบันทึกเรื่องราวเหตุการณ์ในอดีต หรือการร่างภาพแนวความคิด ซึ่งเป็นวิธีการขั้นพื้นฐานที่สามารถสร้างความเข้าใจ อธิบายความหมายต่าง ๆ ได้ตามปรารถนา และยังเป็นสิ่งที่ช่วยสื่อสารให้เกิดความเข้าใจที่เห็นเป็นรูปธรรมที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ถ่ายทอดกับผู้ดูได้เป็นอย่างดี ในการสร้างสรรค์ผลงานชุด “ภาพจับ” (The movement in battle of Ramayana) นี้ จึงนำเอาเทคนิคการวาดเส้นมาเป็นสื่อในการถ่ายทอดความคิดและจินตนาการ

เนื่องจากการวาดเส้นใช้ทัศนธาตุหลักเพียงธาตุเดียว คือ เส้น เส้นเพียงอย่างเดียวจะแสดงสาระทั้งภายนอกและภายในของสิ่งที่ปรากฏได้ครบถ้วน อาจทำได้ด้วยการตัดทอนส่วนที่ซ้ำหรือไม่สำคัญออก เน้นแก่นของความจริงให้ชัดขึ้น ไม่ใช่เสนอออกมาโดยตรงแบบเหมือนกับธรรมชาติทั้งหมด แต่ย่อสิ่งที่รับรู้ซึ่งมีรายละเอียดมากมายทั้งด้านรูปทรงและทัศนธาตุ ให้เหลือเพียงแก่นเพียงเส้นเพื่อผู้ดูจะได้รับ ความหมายที่เข้มข้นและตรงชัด ส่วนในงานจิตรกรรมไทยก็เป็นการแสดงความรู้สึกร่างกายด้วยเส้นเช่นกัน เส้นเป็นโครงสร้างที่แท้จริงในงานจิตรกรรมไทยที่มีสีและน้ำหนักแบน ๆ เป็นส่วนประกอบ เส้นในงานจิตรกรรมจะทำหน้าที่สร้างรูปทรงของสิ่งต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ เส้นจึงเป็นเครื่องแสดงความรู้สึกหรืออารมณ์ของภาพ เช่น ภาพแสดงความเคลื่อนไหว ก็จะใช้เส้นส่วนรวมเป็นเส้นโค้งโค้งสัมพันธ์กัน และใช้เส้นตรง หนัก และหนาแสดงความมั่นคงแข็งแรง เป็นต้น

อิทธิพลดังกล่าวข้างต้นนั้นก่อให้เกิดเป็นเทคนิคเฉพาะตัวของข้าพเจ้า ภาพที่เกิดจากการเคลื่อนไหวของความรู้สึก ถ่ายทอดออกมาจากเส้นที่เป็นนามธรรมเคลื่อนไปตามความรู้สึกจนก่อตัวกันไปเรื่อย ๆ จนเกิดเป็นรูปธรรม เป็นการสัมพันธ์ของกายและใจ ทุกอย่างสัมพันธ์กันทั้งความรู้สึก การรับรู้ และประสบการณ์ รวมกันก่อตัวกลายเป็นผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้

6. อิทธิพลทางด้านศิลปกรรม

6.1 ศิลปะแบบฟิวเจอริซึม (Futurism)

เป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางด้านศิลปะลัทธิหนึ่ง โดยขบวนการเคลื่อนไหวนี้ถือกำเนิดขึ้นครั้งแรกในอิตาลี ราวช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 นักเขียนอิตาเลียนนาม Filippo Tommaso Marinetti ถือเป็นผู้ก่อตั้งและเป็นผู้มีอิทธิพลต่อลัทธิฟิวเจอริซึม ได้แสดงถึงความไม่เต็มใจอย่างรุนแรง บรรดาฟิวเจอริสม์ชื่นชมกับความเร็ว เทคโนโลยี ความเป็นหนุ่มและความรุนแรง รถยนต์ เครื่องบิน และเมืองอุตสาหกรรม ทั้งหมดคือตัวแทนแห่งชัยชนะด้านเทคโนโลยีของมวลมนุษยชาติเหนือธรรมชาติ และพวกเขาเหล่านี้เป็นนักชาตินิยมที่ร้อนแรง

ศิลปะแบบฟิวเจอริสม์เป็นสิ่งสะท้อนสถานะในอนาคต โดยมีแนวคิดที่ว่าความเคลื่อนไหวและรวดเร็วเป็นสิ่งสำคัญทั้งในปัจจุบัน และอนาคตเป็นศิลปะที่ยึดเอาทฤษฎีเกี่ยวกับพลังความเคลื่อนไหวที่รุนแรง การสร้างภาพด้วยความรวดเร็ว มีหลักการเน้นในเรื่องความเคลื่อนไหวแสดงความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน มีการนำหลักวิทยาศาสตร์ในเรื่องความเร็วมาเขียนเป็นจังหวะซ้ำ ๆ กัน เพื่อสร้างความเร็วให้มองเห็นได้ ศิลปินลัทธินี้ปฏิเสธความเพ้อฝัน แต่ยกย่องการเคลื่อนไหวของร่างกายและวัตถุ การถ่ายทอดผลงานของลัทธินี้มีทิศทางเกี่ยวกับวัตถุสิ่งของทั้งหลายผ่านพื้นที่ว่าง "การเกิดขึ้นพร้อมกัน" ซึ่งรวมเอาความทรงจำ การนำเสนอความประทับใจต่าง ๆ และการคาดการณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ทั้งหลายในอนาคต และสภาพแวดล้อมมาผสมผสานกันเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ความพ้องกันระหว่างฉากภายนอกกับอารมณ์ความรู้สึกภายใน ยกตัวอย่างผลงานศิลปะของ จิอาโคโม แบลลา (Giacomo Balla) ภาพคนจูงสุนัขตัวหนึ่ง ซึ่งที่ขาของมัน หาง และสายจูง และเท้าคนจูงที่กำลังเดินอยู่ถูกเพิ่มจำนวนขึ้นเป็นทวีคูณในลักษณะเคลื่อนไหวแบบเบลอ ๆ ภาพดังกล่าวแสดงการรับรู้ต่าง ๆ ในเชิงเทคนิค

ภาพที่ 12 Dynamism of a Dog on a Leash, 1912, by Giacomo Balla

ที่มา: Emily Casden, **Italian Futurism: An Introduction**, เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <https://www.khanacademy.org/humanities/art-1010/wwi-dada/art-great-war/a/italian-futurism-an-introduction>

ภาพที่ 13 The City Rises, 1910–11 by Umberto Boccioni
ที่มา: Costanza Bertolotti, **SIMPATIE E AFFINITA MISTERIOSE. FUTURISMO, ANARCHISMO, OCCULTISMO; L'ESPERIENZA DELLA FOLLA**, เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <http://lungo800.it/?p=57>

จากอิทธิพลศิลปะแบบฟิวเจอริสม์ข้างต้น จะเห็นถึงสิ่งที่เหมือนกันที่มีการจัดวางต่อเนื่องซ้อน ๆ กัน เช่น เห็นจากภาพบุคคล หรือร่างกาย ที่แสดงกริยาอาการเคลื่อนไหวเป็นชุดต่อเนื่องเหลื่อมซ้อนกัน จะรู้สึกได้ว่าการเคลื่อนไหวตามกริยาอาการนั้น หลักการนี้เหมือนกับการนำแผ่นระนาบหลาย ๆ แผ่นมาซ้อนต่อเนื่องกันไป ก็จะสร้างความรู้สึกเคลื่อนไหว ต่อเนื่อง จากระนาบด้านหน้าเข้าไปยังระนาบที่อยู่ด้านหลังสุด และถ้าระนาบที่เหลื่อมซ้อนกันนั้น มีขนาดเล็กลงเรื่อย ๆ ก็ จะสร้างความรู้สึกเคลื่อนไหวในทางลึกที่ชัดเจนขึ้น การได้พบเจอกับเหตุการณ์รอบตัวที่เป็นผลกระทบจากเรื่องราว และสภาวะแวดล้อมโดยตรงและทางอ้อม การเรียนรู้ต่อเนื่องหาของอารมณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายใน ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางความคิดต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบกับความคิดและความรู้สึกภายใน ก็จะถูกขัดเกลาจากความหยابกระต่างของอารมณ์ที่อยู่ภายในไปสู่การทำความเข้าใจกับความหมายของภาพ จึงเป็นต้นความคิดของการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ จากการสนใจลักษณะการเคลื่อนไหวของภาพที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ เป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมาอย่างรุนแรง ซึ่งเป็นผลกระทบจากสิ่งที่เหล่าศิลปินได้รับแล้วถ่ายทอดออกมาตามความรู้สึกของตัวเอง สิ่งเหล่านี้จึงทำให้ข้าพเจ้าสนใจในหลักของการแสดงออกของลัทธินี้

6.2 เพื่อ หริพิทักษ์

“ข้าพเจ้าทำศิลปะด้วยใจเลื่อมใสและจริงใจ มิได้ทำไปเพราะใ้ยแห่งามิส ข้าพเจ้าทำศิลปะเพื่อศึกษาค้นหาความจริงในความงามอันเร้นลับอยู่ภายใต้สภาวะธรรม ผลงานอันเกิดจากกำลังกายกำลังความคิด และกำลังใจของข้าพเจ้า ขอน้อมอุทิศให้ท่านอาจารย์ทั้งหลายของข้าพเจ้า” คำกล่าวของ เพื่อ หริพิทักษ์ เป็นศิลปินผู้ไม่หยุดนิ่งทำงานศิลปะอยู่ตลอดเวลา สนใจศึกษาศิลปะอย่างมุ่งมั่นลึกซึ้ง ด้วยการค้นหาแนวทางสร้างสรรค์ให้เหมาะกับการแสดงออก มีลักษณะเฉพาะตนโดยการถ่ายทอดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ แสงเงา โดยใช้ฝีแปรงที่ฉับพลัน และมีความเป็นตัวของตัวเอง ผลงานของศิลปินให้ความสำคัญกับเรื่องเส้นและสีเป็นสำคัญ

ลายเส้นที่ดูง่าย ๆ สบาย แต่ได้อารมณ์ น้ำหนัก เส้นที่เขียนทุกเส้นดูมีชีวิต อิสระหยุดตรงที่ควรหยุด เป็นธรรมชาติ สด และฉับพลัน ขับเคลื่อนด้วยแรงบันดาลใจ ผลงานจึงเปี่ยมด้วยพลังงานการเคลื่อนไหว ยกตัวอย่างเช่น ภาพนี้เพื่อวาดเส้นคนกำลังเล่นดนตรี ซึ่งมีอาการเคลื่อนไหว เป่าปี่ เป่าแตร ตีฆ้อง เส้นสดสด หมุน หมุน เหวี่ยงมือ อย่างคล่อง อิสระเส้นสดสดทำให้เรารู้สึกว่านักดนตรีกำลังเล่น ไม่ใช่ภาพนิ่งแข็งแต่ภาพแสดงการแสดงดนตรีที่กำลังบรรเลง จนเกิดคำถาม คุณได้ยินเสียงนั้นไหม อารมณ์เหล่านี้เกิดการมองเห็นภาพเหล่านี้แล้วแสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมาแบบฉับพลัน เส้นจึงเปรียบเหมือนลายเซ็นและลายมือของศิลปินเอง วาดอย่างที่เราารู้สึก ซึ่งเป็นจิตรกรโดยวิญญาน

ภาพที่ 14 ภาพนักดนตรีที่เชียงใหม่ ของ อาจารย์เพื่อ หริพิทักษ์

ที่มา: Taweesak Ujugatanond, **ตอร์อึ้งของเพื่อ หริพิทักษ์**, เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559,

เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/684076024936253/photos/a.752030348140820.1073741826.684076024936253/761399797203875/?type=3&theater>

ภาพที่ 15 ลายเส้นนครเวนิซ ของ อาจารย์เพื่อ หริพิทักษ์
 ที่มา: haiku, อาจารย์เพื่อ หริพิทักษ์, เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.bloggang.com/mainblog.php?id=haiku&month=11-05-2010&group=2&gblog=33>

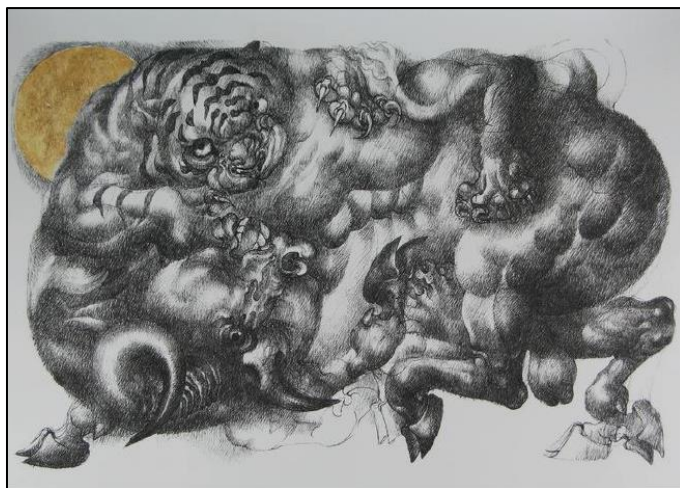
อิทธิพลข้างต้นก่อเกิดเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ของข้าพเจ้า เส้นที่แสดงออกทางความรู้สึก สื่อให้ผู้รู้สึกตาม โดยการถ่ายทอดความรู้สึกผ่านเส้นที่เคลื่อนไหวจนเกิดเป็นรูปทรง จากเส้นที่เป็นนามธรรมค่อยเป็นค่อยไปก่อตัวกันไปเรื่อย ๆ จนเกิดเป็นรูปธรรม ทุกอย่างสัมพันธ์กันทั้งอารมณ์ ความรู้สึก และประสบการณ์

6.3 ถวัลย์ ดัชนี

พุทธปรัชญาอันลุ่มลึกที่สอดแทรกอยู่ภายใต้ความงามของจิตรกรรมไทยร่วมสมัย ผลงานที่โดดเด่นด้วยการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก และทักษะชั้นเชิงอันทรงพลัง ที่เปิดกว้างให้ผู้ดูรับสัมผัสเปิดจินตนาการในเชิงความคิด เป็นนวัตกรรมทางสุนทรียภาพที่หล่อเลี้ยงพุทธปัญญา ศิลปินผู้นั้น คือ ถวัลย์ ดัชนี ผู้ที่เรียกตัวเองว่า “ช่างวาดรูป” ผู้มีพุทธปัญญาที่นำแนวปรัชญาพุทธศิลป์มาสร้างสรรค์งานศิลปะไทยร่วมสมัยอันทรงพลังลุ่มลึกและแกร่งกร้าว งดงาม มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง

ผลงานเป็นแนวเซอร์เรียลลิสต์หรือเหนือจริง มีการผสมผสานความเป็นไทยที่สื่อให้เห็นถึงพลังค่อนข้างรุนแรง น่าเกรงขาม และน่าสะพรึงกลัว หากแต่ลุ่มลึก และแข็งแกร่ง สะท้อนผ่านฝีแปรงที่ฉับไวและเฉียบพลัน เนื้อหาของภาพส่วนใหญ่จะชี้ชวนให้เห็นปรัชญาทางพระพุทธศาสนา โดยมีงานศิลปะไทยเป็นอิทธิพลที่ทำให้เกิดรูปแบบเฉพาะที่แสดงความเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งเป็นตัวกำหนดกรอบ โครงสร้างของการสร้างสรรค์ ครอบคลุมถึงเนื้อหา รูปแบบงาน และองค์ประกอบ มีการประยุกต์ศิลปะไทยขึ้นมาใหม่ตามแนวความคิดเดิม โดยนำภาพเขียนรูปมนุษย์สัตว์ และอมมนุษย์กึ่งสัตว์หรือเทพเจ้าที่แสดงถึงกล้ามเนื้อ ความกำยำแข็งแรงของร่างกาย ใน

อากัปกิริยาต่าง ๆ ในลักษณะเหนือธรรมชาติมาแสดงออกผสมผสานกับความแม่นยำในลายเส้นที่มีการเคลื่อนไหวทั้งปริมาตร พลัง และจิตวิญญาณของตัวศิลปินเอง

ภาพที่ 16 ปากกาลูกลิ้น ทองคำเปลวบนกระดาษของ ถวัลย์ ดัชนี
ที่มา: พิพิธภัณฑสถานศิลปะไทย, ถวัลย์ ดัชนี: วาดเส้น. (กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง, 2551), 175.

ภาพที่ 17 Untitled ของ ถวัลย์ ดัชนี
ที่มา: TUL, ถวัลย์ ดัชนี, เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559,
เข้าถึงได้จาก <http://www.rama9art.org/artisan/2006/june/chuling/work5.html>

ภาพที่ 18 เสื้อขบ ของ ถวัลย์ ดัชนี
 ที่มา: TUL, ถวัลย์ ดัชนี, เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559,
 เข้าถึงได้จาก <http://www.artbangkok.com/?p=10389>

ภาพที่ 19 เสื้อควมม้า ของ ถวัลย์ ดัชนี
 ที่มา: Christ Chutanan, Thaval, เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559,
 เข้าถึงได้จาก <http://student.swu.ac.th/hm4611081/thaval.htm>

จากการศึกษางานศิลปะต่าง ๆ ทั้งด้านรูปแบบและเนื้อหาของศิลปินข้างต้นเป็นตัวนำให้ข้าพเจ้าเข้าใจ และเกิดความรู้สึกที่ลึกซึ้งขึ้นทั้งทางความคิดในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งศิลปินแต่ละท่านก็จะมีรูปแบบ เทคนิควิธีการ และการแสดงออกที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยเฉพาะการใช้ลักษณะของเส้นที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป รวมไปถึงทางด้านการแสดงออกทางความรู้สึกที่เด่นชัด ข้าพเจ้าจึงนำความรู้เหล่านี้มาเป็นอิทธิพลในการสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรมชุดนี้

ตารางที่ 1 วิเคราะห์อิทธิพลผลงานของศิลปินที่ได้จากรูปแบบการสร้างสรรค์และรูปแบบทางแนวคิด

ชื่อศิลปิน	ผลงาน	อิทธิพลทางแนวคิด	อิทธิพลทางรูปแบบ	ผลงานวิทยานิพนธ์ที่สร้างสรรค์
1. เพ็ญ หริพิทักษ์		ความจริงในความงามอันเร้นลับอยู่ภายใต้สภาวะธรรม	ลายเส้นที่ดูง่าย ๆ สบาย แต่ได้อารมณ์ น้ำหนัก เส้นที่เขียนทุกเส้น ดูมีชีวิตอิสระ หยุดตรงที่ควรหยุด สด เป็นธรรมชาติ และฉับพลัน ชับเคลื่อนด้วยแรงบันดาลใจ	นำแนวความคิดและรูปแบบของการวาดเส้น มาเป็นสื่อในการแสดงออก
2. ถวัลย์ ดัชนี		ความคิดแบบอุดมคติ โดยผสมผสานปรัชญาตะวันออกและตะวันตกเข้าด้วยกัน สะท้อนคติความเชื่อของไทยและถ่ายทอดจิตวิญญาณของสัตว์ป่าและธรรมชาติ	ฝีแปรงที่ฉับไว เฉียบพลัน แม่นยำ ในลายเส้น มีการเคลื่อนไหวทั้งปริมาตร พลัง และจิตวิญญาณ โดยนำรูปมนุษย์ สัตว์ และอมนุษย์ กึ่งสัตว์ที่แสดงถึงกล้ำแกมเนื้อ ความกำยำแข็งแรงของร่างกาย ในอากัปกิริยาต่างๆ ในลักษณะเหนือธรรมชาติมาแสดงออก	นำรูปแบบการแสดงออกทางกล้ำแกมเนื้อ ความกำยำแข็งแรงของร่างกาย มาแสดงออกผสมผสานกับความแม่นยำในลายเส้นที่มีการเคลื่อนไหว

บทที่ 3

กำหนดรูปแบบและวิธีการสร้างสรรค์

ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ข้าพเจ้าได้นำเอารูปแบบของภาพจับจากจิตรกรรมไทยประเพณี เรื่อง รามเกียรติ์ บางตอนมาสร้างสรรค์ผลงานผ่านกระบวนการเทคนิควาดเส้นด้วยดินสอ โดยอาศัยโครงสร้างรูปทรงทำทางนาฏลักษณะมาคลี่คลาย ตัดทอนเพิ่มเติมผสมผสานกับจินตนาการ ทำให้เกิดรูปทรงใหม่เชิงสัญลักษณ์ทางอุดมคติผสมผสานกับสภาพสังคมและสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของสังคมในปัจจุบัน โดยใช้เส้นเป็นทัศนธาตุหลักในการสร้างสรรค์รวมทั้งสิ้นเชิงเทคนิควิธีการในการแสดงตามแนวความคิด เพื่อถ่ายทอดรูปลักษณะการต่อสู้ที่มีการเคลื่อนไหวและทับซ้อนออกมาเป็นผลงานจิตรกรรมไทยแนวประเพณีแบบใหม่ ด้วยกระบวนการสร้างสรรค์เฉพาะตัวผ่านวิทยานิพนธ์ชุด “ภาพจับ” (The movement in battle of Ramayana) นี้ โดยมีกระบวนการการศึกษาและวิธีการสร้างสรรค์ ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล
 - 1.1 ข้อมูลทางตรง (ข้อมูลจากสภาพสังคม)
 - 1.2 ข้อมูลทางอ้อม (ข้อมูลเอกสาร)
 - 1.3 ข้อมูลภาคสนาม
2. ขั้นตอนการประมวลความคิด
 - 2.1 เนื้อหาทางด้านเรื่องราว
 - 2.2 เนื้อหาทางทัศนศิลป์
 - 2.3 เนื้อหาทางสัญลักษณ์
3. ขั้นตอนการสร้างภาพร่าง (Sketch)
4. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน
 - 4.1 การเตรียมผ้าใบเขียนภาพ
 - 4.2 การขยายภาพร่าง
 - 4.3 การสร้างภาพผลงาน
 - 4.4 การวิเคราะห์ผลงาน

5. ทักษะที่ใช้ในการสร้างสรรค์

5.1 รูปทรง (Form)

5.2 เส้น (Line)

5.3 น้ำหนัก (Tone)

5.4 ที่ว่าง (Space)

1. ขั้นตอนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าข้อมูลเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ เพราะนอกจากแรงบันดาลใจ จินตนาการ อารมณ์ ความรู้สึกส่วนตัวแล้ว ยังต้องการความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และสามารถบันทึกรายละเอียดในด้านข้อมูลทางเอกสารที่ช่วยเพิ่มความรู้ความเข้าใจผลงานการสร้างสรรค์ชุดนี้มากยิ่งขึ้น โดยแบ่งการค้นคว้าข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1.1 ข้อมูลทางตรง (ข้อมูลจากสภาพสังคม)

เป็นข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์จากการสัมผัสถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากคนรอบข้าง และสภาพแวดล้อมรวมถึงสังคมส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือการกระทำใดก็ตาม ที่ใช้อารมณ์ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา โดยไม่ใช้เหตุและผลในการแก้ปัญหา ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมได้

1.2 ข้อมูลทางอ้อม (ข้อมูลเอกสาร)

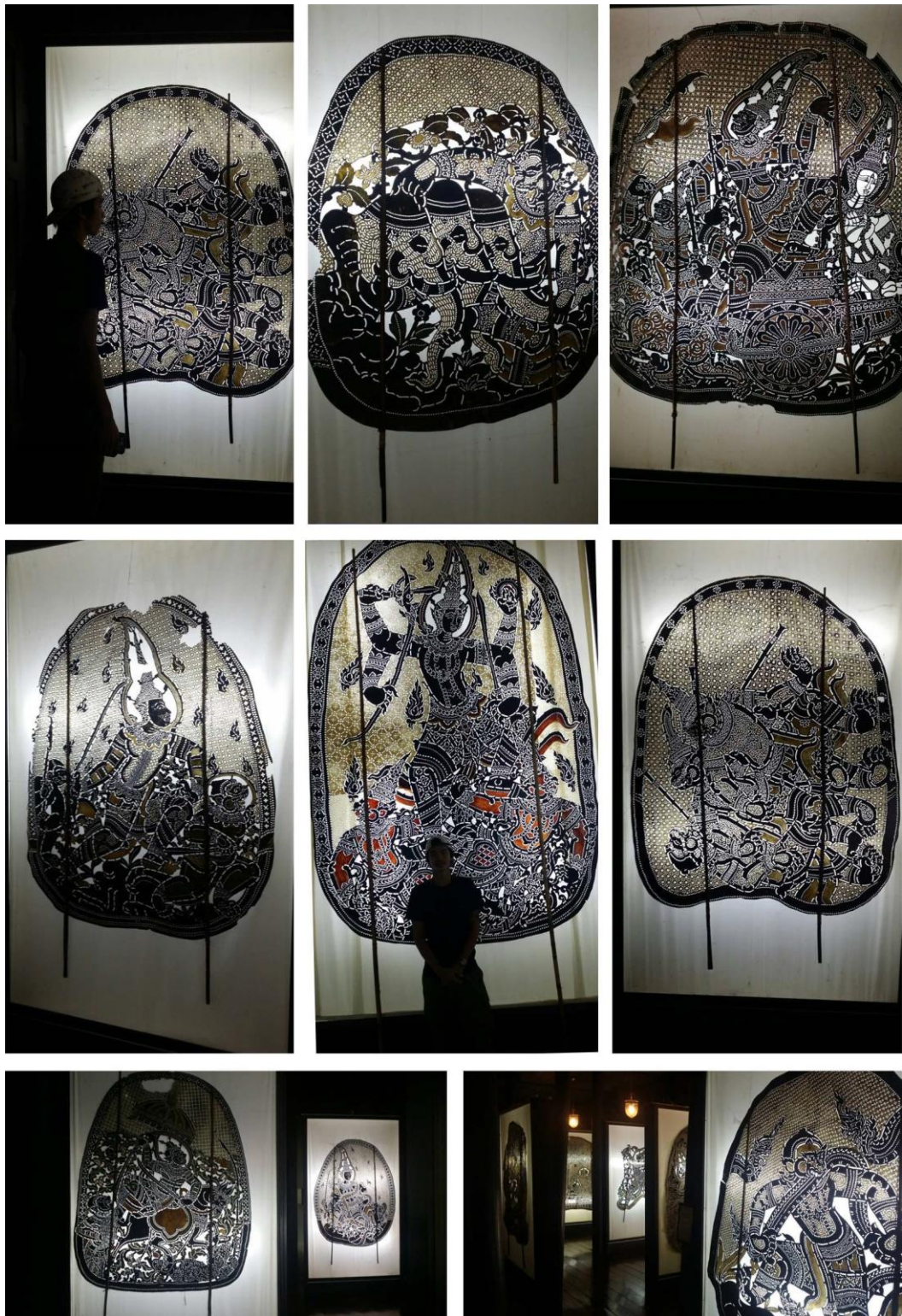
เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือที่มีความเกี่ยวข้องกับวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ หนังสือนิทาน และภาพจิตรกรรมไทยโบราณ และควบคู่กับหนังสือกายวิภาค รูปภาพคนและสัตว์ลักษณะของกล้ามเนื้อ ซึ่งข้อมูลเอกสารเหล่านี้มีส่วนสำคัญที่จะช่วยเพิ่มความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดของส่วนต่าง ๆ มากยิ่งขึ้นและยังเป็นแรงผลักดันให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้

1.3 ข้อมูลภาคสนาม

เป็นการหาข้อมูลแบบสำรวจพื้นที่โดยได้มีการศึกษา ค้นคว้าจากสถานที่จริง เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดโพธิ์ วัดชนอน (หนังสือ) เพื่อคัดลอกวาดเส้นด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อได้สัมผัสถึงความรู้ความเข้าใจของรูปทรง ลีลา จังหวะ ของการต่อสู้ที่ปรากฏอยู่ในงานจิตรกรรมไทยโบราณและสัมผัสบรรยากาศสภาพแวดล้อมนั้น ๆ เป็นประสบการณ์เพื่อนำองค์ความรู้มาถ่ายทอดความรู้สึกผ่านผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้

ภาพที่ 20 ข้อมูลภาคสนามศึกษาผลงานจิตรกรรมไทย

ภาพที่ 21 ข้อมูลภาคสนามศึกษาหนังใหญ่

2. ขั้นตอนการประมวลความคิด

เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้า มาเป็นการประมวลความคิดทางด้านเนื้อหาที่จะนำมาสร้างสรรค์ให้เป็นลำดับ ทั้งเนื้อหาทางด้านเรื่องราว เนื้อหาทางทัศนศิลป์และเนื้อหาทางสัญลักษณ์ ดังนี้

2.1 เนื้อหาทางด้านเรื่องราว

เป็นเนื้อหาจากเรื่องราวของภาพจับในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ โดยนำลักษณะการต่อสู้ ตื่นรนของสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์ต่างก็ตกอยู่ในสภาวะนี้กันทั้งนั้น จึงอย่างนำแนวเรื่องนี้มาสร้างสรรค์เป็นผลงาน โดยใช้ตัวละครต่าง ๆ แทนอารมณ์ความรู้สึกของตัวเองลงไปในงาน ซึ่งศึกษาจากข้อมูลที่ได้อ่านไปศึกษาหาทั้งข้อมูลทางตรง ข้อมูลทางอ้อม และข้อมูลภาคสนาม

2.2 เนื้อหาทางทัศนศิลป์

เป็นการแสดงออกของพลังความเคลื่อนไหว โดยมีการใช้ทัศนธาตุต่าง ๆ ได้แก่ เส้น น้ำหนัก ที่ว่าง และกลุ่มรูปทรงต่าง ๆ ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ที่มีการใช้เส้นเป็นหลัก เพื่อแสดงความรู้สึกถึงระยะเวลาการเคลื่อนไหวของการต่อสู้ จนเกิดเป็นการแสดงออกทางด้านอารมณ์ความรู้สึก

2.3 เนื้อหาทางสัญลักษณ์

เป็นการนำเสนอสัญลักษณ์ โดยถ่ายทอดการแสดงออกของอารมณ์ ความรู้สึก ความขัดแย้ง การต่อสู้ที่เคลื่อนไหวรวดเร็วและรุนแรง ผ่านการแสดงออกถึงอากัปกริยาของสัตว์หรือตัวละครที่ชอบใช้ความรุนแรงตัดสินปัญหาเยี่ยงสัญชาตญาณเดรัจฉานที่ไร้จิตสำนึก ในรูปแบบทางสัญลักษณ์ที่เป็นสากล เพื่อสื่อให้เห็นถึงการตอบสนองทางด้านอารมณ์ความรู้สึก

3. ขั้นตอนการสร้างภาพร่าง (Sketch)

การสร้างภาพร่างเกิดจากการนำข้อมูลทางตรง ทางอ้อม และภาคสนาม มาวิเคราะห์ในเบื้องต้น โดยใช้ภาพถ่ายจากการเก็บข้อมูลนำมาจัดองค์ประกอบทางศิลปะ ทดลองร่างภาพ กำหนดโครงสร้างของรูปทรง คลี่คลาย ตัดตอน เพิ่มเติม ผสมผสานกับจินตนาการก่อรูปทรงใหม่เชิงสัญลักษณ์ทางอุดมคติ เมื่อได้ภาพร่างที่สมบูรณ์แล้วก็นำมาเป็นโครงสร้างตัวอย่าง เพื่อขยายเป็นผลงานจริงต่อไป

ภาพที่ 22 ภาพร่างต้นความคิด

ภาพที่ 23 ภาพร่างต้นความคิด

4. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานนั้น หมายถึง ขั้นตอนเริ่มร่างภาพด้วยเส้นเป็นรูปร่างรูปทรงที่ทำให้เกิดโครงสร้างองค์ประกอบในพื้นที่ว่าง ซึ่งรวมถึงเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงานจนกระทั่งผลงานเสร็จสมบูรณ์ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างเป็นระบบ ดังนี้

4.1 การเตรียมผ้าใบเขียนภาพ

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ขั้นตอนการเตรียมถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งต้องมีการเตรียมผ้าใบซึ่งให้ตั้ง ให้มีขนาดตามภาพผลงานที่ต้องการ ซึ่งการกำหนดความกว้างและความยาวนั้น จะใช้การขยายสัดส่วนจากภาพร่างตามต้องการโดยใช้หน่วยเป็นเซนติเมตร เมื่อได้ขนาดที่ต้องการแล้วนำเฟรมผ้าใบมาทาสีผสมกับดินสอพองทาโดยประมาณ 5-6 รอบ แล้วปล่อยให้แห้ง หลังจากนั้นขัดด้วยกระดาษทรายละเอียด แล้วจึงนำไปสร้างสรรค์ผลงานได้

ภาพที่ 24 ขั้นตอนการทำเฟรมผ้าใบ

4.2 การขยายภาพร่าง

เมื่อได้ภาพร่างความคิดที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ซึ่งผลงานแต่ละชิ้นจะมีการวิเคราะห์ และพัฒนารูปทรงโครงสร้างไปตามความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกัน มิได้ยึดติดแนวทางของภาพร่างทั้งหมด อาจมีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดด้วยการลดทอนเพิ่มเติมบางส่วน ซึ่งการร่างภาพลงบนพื้นผ้าใบ เป็นตอนที่ต้องอาศัยความแม่นยำ ผสมผสานกับความอิสระของเส้น เพราะการขยายภาพร่างความคิดที่มีขนาดเล็กมาเป็นภาพขนาดใหญ่ และโครงสร้างเนื้อที่เพิ่มมากขึ้น รูปทรงที่มีขนาดใหญ่จะมีผลต่อความรู้สึกและการมองเห็น ต้องเพิ่มความรอบคอบในการทำงานมากยิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการตรวจสอบภาพให้มีความคล้ายคลึงกับภาพร่างความคิดมากที่สุด

ภาพที่ 25 ขั้นตอนการขยายร่างภาพ

4.3 การสร้างภาพผลงาน

เมื่อปฏิบัติการร่างภาพด้วยดินสอ โดยการร่างรูปร่าง รูปทรงตามภาพร่างที่ต้องการ แล้ว หลังจากนั้นเป็นการใช้ดินสอวาดเพิ่มเติมเส้นให้มีการทับซ้อนกันจนเกิดเป็นรูปทรงที่ให้ความชัดเจนมากขึ้น โดยการเพิ่มเติมรายละเอียด ต้องคำนึงถึงหลักองค์ประกอบทางศิลปะและการเคลื่อนไหวของเส้น อารมณ์ความรู้สึกของการเคลื่อนไหว ความอิสระเป็นสำคัญในขณะปฏิบัติงาน

ภาพที่ 26 ขั้นตอนการสร้างผลงาน

4.4 การวิเคราะห์ผลงาน

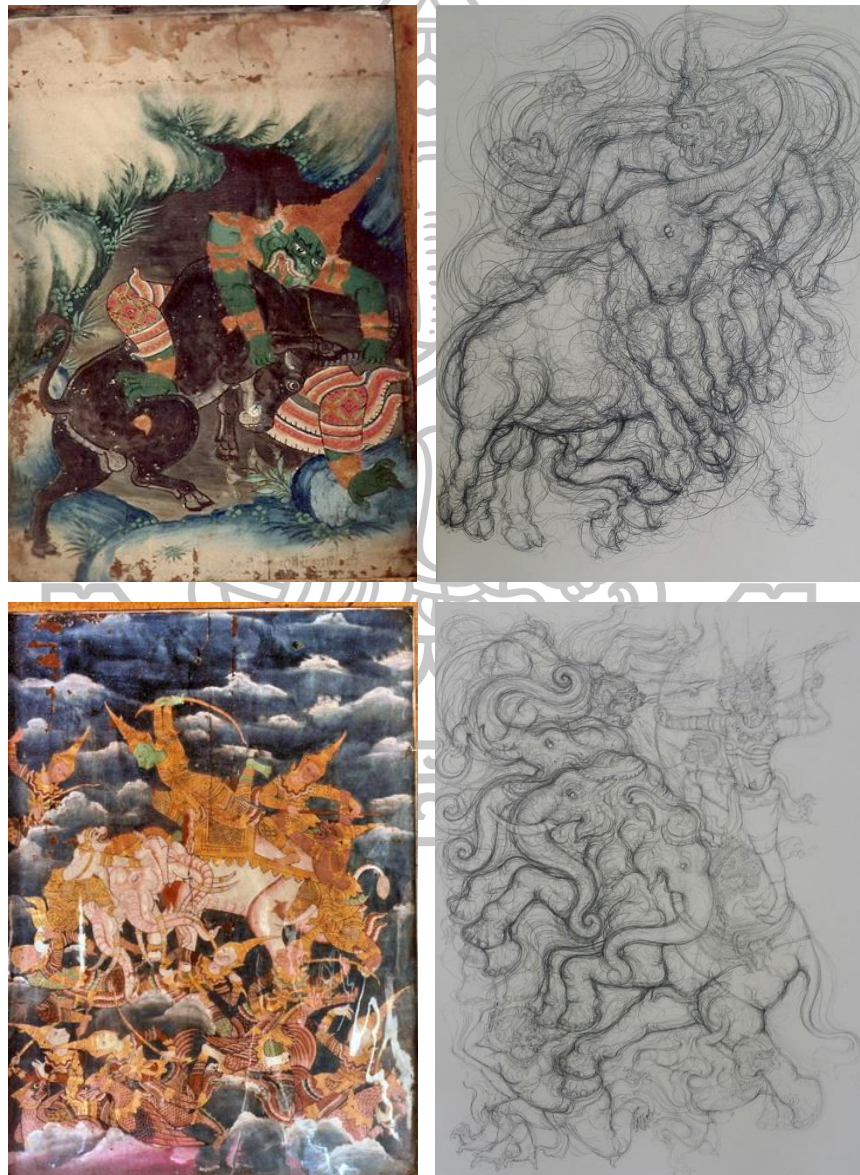
เมื่อปฏิบัติงานสร้างสรรค์เป็นผลงานชิ้นสำเร็จแล้ว จะทำการวิเคราะห์กับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อวิเคราะห์ถึงส่วนดีและส่วนที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อการพัฒนาการสร้างสรรค์ให้ก้าวหน้าต่อไป

5. ทักษะที่ใช้ในการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานชุด “ภาพจับ” ซึ่งมีการนำภาพจับในเรื่องรามเกียรติ์มาผสมผสานกับแรงบันดาลใจที่ได้จากสภาพสังคมในปัจจุบันมาสร้างสรรค์ โดยนำโครงสร้างรูปทรงท่าทางนาฏลักษณะ มาคลี่คลาย ตัดทอน เพิ่มเติม ผสมผสานกับจินตนาการ ทำให้เกิดรูปทรงใหม่เชิงสัญลักษณ์ทางอุดมคติ เสนอในลักษณะของงานจิตรกรรม 2 มิติ โดยมีการนำทัศนธาตุที่มีความสำคัญมาใช้ในการสร้างสรรค์ โดยมีการวิเคราะห์ทัศนธาตุในผลงานสร้างสรรค์ ดังนี้

5.1 รูปทรง (Form)

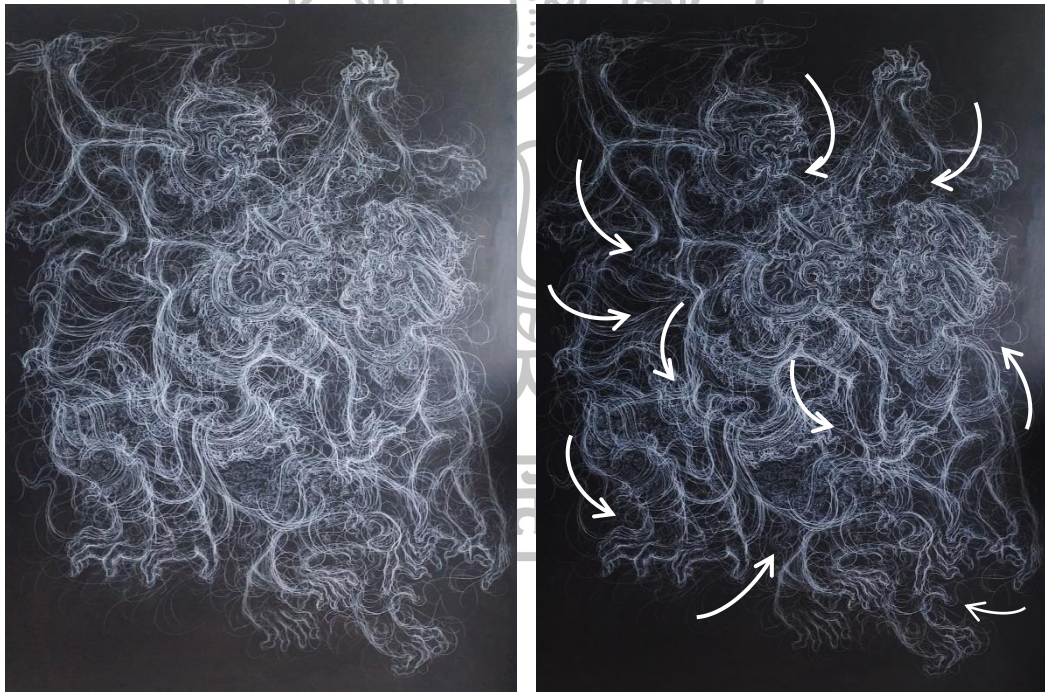
รูปทรง เป็นสิ่งที่มองเห็นได้ในงานทัศนศิลป์ เป็นสื่อที่ให้ความพอใจต่อความรู้สึกสัมผัส พร้อมกันนั้นก็สร้างเนื้อหาให้กับตัวรูปทรงเองและเป็นสัญลักษณ์แทนอารมณ์ความรู้สึก ในการสร้างสรรค์ครั้งนี้ได้นำรูปทรงอากัปกริยาของสัตว์หรือตัวละครในวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ มาเป็นสื่อกลางในการแสดงออก โดยเน้นการเคลื่อนไหวของรูปทรงที่แสดงออกถึงสภาวะอารมณ์ของการต่อสู้ ดันรน ดุดัน รุนแรง เกรี้ยวกราด และดุร้ายมาแสดงออก

ภาพที่ 27 การวิเคราะห์รูปทรงอากัปกริยาของสัตว์หรือตัวละครที่นำมาแสดงออกในงาน

5.2 ที่ว่าง (Space)

ที่ว่างเป็นส่วนหนึ่งที่ปรากฏเด่นชัดในผลงานเพราะต้องการจัดองค์ประกอบของภาพที่มีวัตถุตรงตำแหน่งกึ่งกลาง เพื่อความเด่นชัดและต้องการเสนอเนื้อหาของรูปทรงเป็นสำคัญ ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้นั้น ขนาดของที่ว่าง ช่วยเสริมและสร้างความรู้สึกให้รูปทรงแสดงความหมายที่ชัดเจน โดยทำหน้าที่เชื่อมทั้งภายนอกและภายในรูปทรงไว้ เมื่อที่ว่างถูกกำหนดด้วยเส้นรูปนอกให้เกิดเป็นรูปทรงขึ้น ที่ว่างที่มีรูปร่างนี้จะเริ่มมีพลังมีการเคลื่อนไหวและมีความหมายขึ้น รูปทรงจะเกิดขึ้นโดยไม่มีที่ว่างนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เพราะที่ว่างเป็นสิ่งที่อยู่แล้วแต่ดั้งเดิม ที่ว่างที่ปราศจากรูปทรงก็จะเป็นความว่างที่ไม่มีความหมายอะไร ในการสร้างสรรค์ครั้งนี้ใช้ลักษณะแบบรูปเปิด คือแบบรูปของที่ว่างที่มีเส้นรอบนอกเปิดออก หรือพรั่เลือน ให้ความรู้สึกในเรื่องความว่างที่เข้าไปละลายความหนักแน่นของรูปทรง ซึ่งเป็นตัวช่วยให้ผลงานนั้นดูเคลื่อนไหวและมีชีวิตมากขึ้นเหมาะกับเนื้อหาที่นำมาแสดงออก

ภาพที่ 28 การวิเคราะห์ที่ว่าง

5.3 เส้น (Line)

เส้นเป็นทัศนธาตุที่สำคัญและเป็นทัศนธาตุเริ่มแรกในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรม ซึ่งจะปรากฏขึ้นในงานศิลปกรรมทุก ๆ แขนงทั้งตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ ดังนั้นผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ มีการใช้เส้นเป็นหลักในการสร้างสรรค์ เป็นกำหนดขอบเขตของรูปทรงและแสดงรายละเอียดที่มีอยู่ในรูปทรง ส่วนใหญ่เส้นที่ใช้จะเป็นเส้นโค้งมีลักษณะอิสระเลื่อนไหลอย่างต่อเนื่อง มีการประสานและกลมกลืนด้วยการซ้ำของเส้น ซึ่งให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวและมีจังหวะทั้งภายในและภายนอก

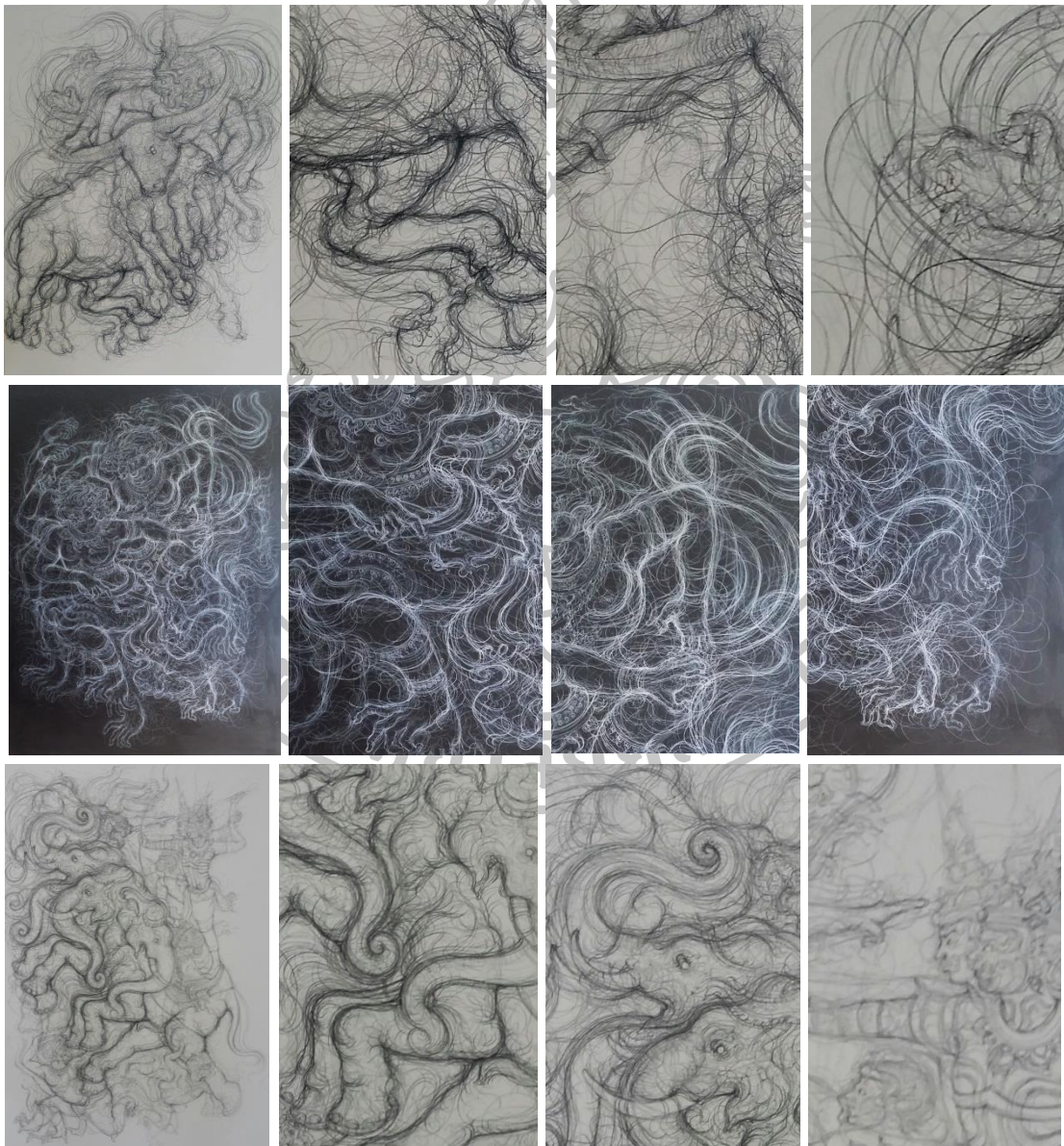
เมื่อมีความเคลื่อนไหวเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความเคลื่อนไหวของวัตถุ ร่างกาย หรือสายตา จะมีเรื่องของกาลเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องกับตัวทันที เพราะความเคลื่อนไหวนั้นต้องอาศัยทั้งที่ว่างและเวลา ความเคลื่อนไหวหรือเวลาจึงเป็นอีกมิติหนึ่งของงานศิลปะ ในงานของข้าพเจ้าจึงได้นำเอาการเคลื่อนไหวของเส้น มาเป็นความบันดาลใจในการสร้างรูปทรงที่มีความหมายและเอกภาพที่มีชีวิต

ภาพที่ 29 การวิเคราะห์เส้น

5.4 น้ำหนัก (Tone)

น้ำหนักจะให้ความรู้สึกและอารมณ์ด้วยการประสานความอ่อนแก่ในตัวของมัน โดยอาศัยค่าน้ำหนักกลางช่วยทำหน้าที่ประสานกันระหว่างรูปทรง น้ำหนักที่เกิดจากการลด และเพิ่มทำให้งานดูมีชีวิตขึ้น การลดและเพิ่มค่าน้ำหนักด้วยการซ้ำของเส้น ยิ่งซ้ำมากค่าน้ำหนักก็ยิ่งมากขึ้น เส้นที่มีน้ำหนักจะรู้สึกว่ายู่ไกล เส้นยังมีน้ำหนักเบาถึงรู้สึกว่ายู่ไกลออกไป ค่าน้ำหนักของเส้นในผลงานชุดนี้แสดงให้เห็นถึงระยะเวลาการเคลื่อนไหวของตัวรูปทรงนั้น

ภาพที่ 30 การวิเคราะห์น้ำหนัก

บทที่ 4

วิเคราะห์ผลการดำเนินงานสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ หัวข้อ “ภาพจับ” ซึ่งได้แรงบันดาลใจและที่มาของเรื่องราว เนื้อหา จากภาพจับในงานจิตรกรรมไทยประเพณี และสะท้อนถึงสภาพสังคมในปัจจุบัน เป็นการสื่อและนำเสนอในรูปแบบผลงานจิตรกรรม 2 มิติ ซึ่งมีจำนวน 8 ชิ้น โดยมีการนำทัศนธาตุที่มีความสำคัญมาใช้ในการสร้างสรรค์ เพื่อเป็นการแสดงออกและถ่ายทอดความคิด จินตนาการ อารมณ์ความรู้สึกที่ออกมาในรูปธรรมและสามารถสัมผัสรับรู้ได้ โดยมีการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ ดังนี้

การวิเคราะห์คุณค่าและการแสดงออก

จากการศึกษาและวิเคราะห์ทัศนธาตุ โครงสร้างทิศทาง การเคลื่อนไหวของรูปทรง และองค์ประกอบของผลงาน ทำให้แนวคิดและการสร้างสรรค์ผลงานมีการพัฒนาที่ชัดเจนอย่างเป็นลำดับในส่วนคุณค่า และการแสดงออกของผลงาน อันประกอบด้วย เรื่อง แนวเรื่อง และเนื้อหา ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกันและสามารถวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

เรื่อง เป็นเรื่องเกี่ยวกับภาพจับในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์

แนวเรื่อง เป็นการแสดงออกถึงการเคลื่อนไหวของต่อสู้ ตื่นรนของสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะ เป็นมนุษย์หรือสัตว์ต่างก็ตกอยู่ในสภาวะนี้กันทั้งนั้น จึงอย่างนำแนวเรื่องนี้มาสร้างสรรค์เป็นผลงาน โดยใช้ตัวละครต่าง ๆ แทนอารมณ์ความรู้สึกของตัวเองลงไปในงาน

เนื้อหา เป็นการแสดงออกถึงอากัปกริยาของสัตว์หรือตัวละครที่ชอบใช้ความรุนแรง ตัดสินปัญหา เยี่ยงสัญชาตญาณเดรัจฉานที่ไร้จิตสำนึก โดยมีเนื้อหาที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกภายในผสมผสานกับจินตนาการทางรูปทรงเชิงสัญลักษณ์ โดยมีการใช้ทัศนธาตุต่าง ๆ ได้แก่ เส้น น้ำหนัก ที่ว่าง และกลุ่มรูปทรงต่าง ๆ ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ที่มีการใช้เส้นเป็นหลัก เพื่อแสดงความรู้สึกถึงระยะเวลาการการเคลื่อนไหวของการต่อสู้ จนเกิดเป็นการแสดงออกทางด้านอารมณ์ความรู้สึกผ่านผลงานในครั้งนี้

รายละเอียดและโครงสร้างของผลงานทั้งหมดได้สร้างความคิดและความรู้สึกที่แตกต่างกันบ้าง แต่ส่วนใหญ่ผลงานทุกชิ้น มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยง ซึ่งเติบโตทางความคิดเป็นลำดับ และสื่อความหมายด้วยทัศนธาตุตามเรื่องราว เนื้อหา ได้อย่างสอดคล้องกับความคิดและการแสดง ซึ่งแฝงได้ด้วยคุณค่าทางจิตใจและสอดแทรกแง่คิดต่าง ๆ

การพัฒนาผลงานจิตรกรรมระหว่างปีการศึกษา 2558 - 2559

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์ ชุด “ภาพจับ” เป็นการสร้างสรรค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงพลังการต่อสู้ที่กำลังเคลื่อนไหวของตัวละครในเรื่อง “รามเกียรติ์” ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอยู่ในสังคมปัจจุบัน ที่มีการใช้อารมณ์ในการตัดสินใจผลที่ออกมาคือการสูญเสียทั้งสิ้น แสดงผ่านเทคนิควาดเส้น เป็นการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกจากการที่ได้ค้นคว้าทดลอง จึงทำให้มองเห็นถึงการพัฒนาทั้งด้านความคิดและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ สามารถแบ่งออกเป็นช่วงของการสร้างสรรค์ผลงานได้ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การสร้างสรรค์ผลงานปีการศึกษา 2558

แนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานระยะเริ่มต้น ซึ่งเป็นการค้นคว้าการศึกษาตลอดจนการทดลองเทคนิคในการพัฒนาอย่างจริงจัง โดยมีแนวคิดที่ใช้ในการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องราวรามเกียรติ์ โดยอาศัยรูปทรงของตัวละครมาเป็นแรงบันดาลใจการสร้างสรรค์ผลงาน ที่อาศัยเทคนิควาดเส้นในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม จะเน้นไปในเรื่องราวของจังหวะ ลีลาการต่อสู้ ที่สะท้อนอารมณ์ความรู้สึกถึงการเคลื่อนไหว ผลงานช่วงระยะก่อนวิทยานิพนธ์ประสบปัญหาในเรื่องการแสดงออกของผลงาน ผลที่ได้คือ ผลงานมุ่งเน้นในการแสดงออกเพียงความงามเพียงอย่างเดียว ยังมิได้ส่งผลถึงอารมณ์ความรู้สึกถึงความเคลื่อนไหว ซึ่งในผลงานมีการเน้นรูปทรงด้วยน้ำหนักมากเกินไป ทำรูปทรงมีความเข้มข้น มากกว่าเส้นและยังยึดติดกับความเป็นจริงมีความกลัวที่จะปลดปล่อยอารมณ์ลงไปผลงาน ผลงานที่ออกมาจึงมีลักษณะแข็งกระด้าง ไม่มีชีวิต และมีความคมชัดมากเกินไป จึงยังไม่สามารถส่งผลถึงอารมณ์ความรู้สึกได้ และยังขาดจินตนาการในการคลี่คลายรูปทรง ทำให้ผลงานในช่วงนี้ยังไม่ชัดเจน ไม่สามารถตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกได้มากเท่าที่ควร ซึ่งจะเห็นได้ว่ายังขาดการศึกษาข้อมูลอย่างแท้จริง มีเพียงภาพจากจินตนาการเพียงอย่างเดียวทำให้ไม่สามารถควบคุมรูปทรง เส้น น้ำหนัก รวมถึงเทคนิคได้ในขณะที่สร้างสรรค์ภาพผลงาน ทำให้ไม่สามารถตอบรับกับเรื่องราวและอารมณ์ความรู้สึกถึงพลังกำลังการต่อสู้ และการเคลื่อนไหวของเส้นไม่ได้เท่าใดนัก

สรุปการสร้างสรรค์ในระยะที่ 1 ได้ว่า ช่วงนี้ผลงานยังยึดติดกับความเป็นจริงมากเกินไป และไม่ตอบสนองทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งแสดงออกทางด้านความงามเท่านั้น อีกทั้งยังขาดข้อมูลพื้นฐานที่แม่นยำ และยังไม่สามารถควบคุมทิศทางของเส้นและรูปทรงได้ ในส่วนนี้ถือเป็นการเริ่มของการพัฒนาผลงาน และเป็นแนวทางที่ดีในการแก้ไขปัญหา ในการสร้างสรรค์ผลงานในระยะที่ 2 ต่อไป

ภาพที่ 31 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 1

ภาพที่ 32 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2

ภาพที่ 33 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 3

ภาพที่ 34 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 4

ภาพที่ 35 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 5

ภาพที่ 36 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 6

ภาพที่ 37 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 7

ภาพที่ 38 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 8

ภาพที่ 39 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 9

ภาพที่ 40 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 10

ระยะที่ 2 การสร้างสรรค์ผลงานตอนต้นปีการศึกษา 2559 และช่วงเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลงานระยะนี้เป็นช่วงปรับเปลี่ยน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากช่วงระยะแรก ซึ่งยังไม่ค่อยเป็นที่น่าพอใจเท่าไรนัก ผลงานในช่วงนี้บางชิ้นอาจต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติม จึงทำให้ย้อนกลับมาทบทวนแนวความคิดและกระบวนการการสร้างสรรค์ผลงานอย่างเป็นจริงเป็นจังอีกครั้ง ส่งผลถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบผลงานที่เห็นได้อย่างเด่นชัด โดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลรูปทรง จังหวะ ลีลา การต่อสู้อยู่ในภาพจับ รวมถึงต้องไปศึกษาข้อมูลจากศาสนสถาน เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วจึงนำข้อมูลมาสร้างสรรค์เป็นผลงาน โดยเริ่มจากรูปทรงเริ่มมีการคลี่คลาย ตัดทอน เพิ่มเติม หรือปรับเปลี่ยนไปจากภาพเดิม แต่ยังมีเค้าโครงเดิมอยู่บ้าง ใช้เส้นเป็นการแสดงออกถึงโครงสร้างน้ำหนัก ที่เน้นไปกับอารมณ์ความรู้สึกผสมผสานกับจินตนาการ ก่อให้เกิดรูปทรงขึ้นมาใหม่ ทำให้ภาพแสดงถึงความเคลื่อนไหวได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

สรุปผลงานในระยะที่ 2 ได้ว่า มีการศึกษาหาข้อมูลในเรื่องของรูปทรงมากขึ้นและได้นำรูปทรงมาตัดทอน คลี่คลาย เพิ่มเติม และปรับเปลี่ยน โดยนำเส้นมาแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกผสมผสานกับจินตนาการสร้างเป็นรูปทรงขึ้นมาใหม่ ให้ความน่าสนใจมากขึ้น ซึ่งมีการเชื่อมกันของเส้น ก่อให้เกิดน้ำหนักภายในภาพ นอกจากนี้ยังมีการทับซ้อนกันของรูปทรง เพื่อแสดงออกถึงความเคลื่อนไหวที่เคลื่อนไหว โดยใช้เส้นเป็นหลักในการสร้างสรรค์

ภาพที่ 41 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1

ภาพที่ 42 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2

ภาพที่ 43 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3

ภาพที่ 44 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 4

ภาพที่ 45 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 5

ระยะที่ 3 การสร้างสรรค์ผลงานช่วงวิทยานิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์นั้น เป็นการสรุปผลทั้งหมดจากการรวบรวมความคิด และเทคนิควิธีการ และความลงตัวของฝีมือในการใช้ทัศนธาตุมาแสดงออกได้ตามความมุ่งหมายอย่างชัดเจน ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์ผลงาน จากการศึกษาค้นคว้าภายในระยะเวลาช่วงหนึ่งเท่านั้น ในท้ายสุดของผลงานชุดนี้เป็นการแสดงออกอย่างมีความหมายเป็นอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวผนวกกับความคิดจินตนาการก่อให้เกิดเป็นรูปธรรมซึ่งมีดังต่อไปนี้

ภาพที่ 46 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1

วิเคราะห์

ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1 เป็นการสร้างสรรค์โดยการที่นำเอารูปแบบของภาพจับจากรามเกียรติ์ มาสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการเทคนิควาดเส้น โดยการจัดองค์ประกอบของภาพไว้กึ่งกลางเพื่อความเด่นชัด ด้วยการอาศัยโครงสร้างรูปทรงท่าทางการต่อสู้ระหว่างลิงกับยักษ์ ใช้เส้นเป็นทัศนธาตุหลักในกำหนดขอบเขตของรูปทรงและแสดงรายละเอียดที่มีอยู่ในรูปทรง เส้นที่ใช้จะเป็นเส้นโค้งมีลักษณะอิสระเลื่อนไหลอย่างต่อเนื่อง มีการประสานและกลมกลืน การซ้ำของเส้นก็ให้เกิดน้ำหนัก ซึ่งน้ำหนักที่เกิดจากการลดและเพิ่มทำให้งานดูมีชีวิตชีวาขึ้น แสดงให้เห็นถึงความดุเดือดของการต่อสู้

ภาพที่ 47 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

วิเคราะห์

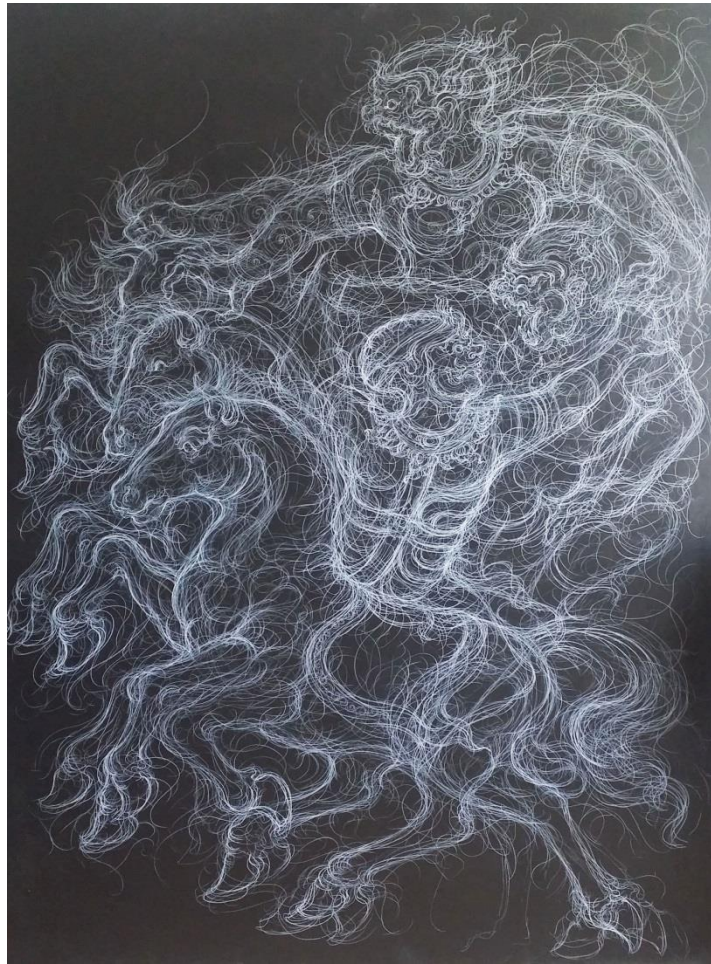
ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2 เป็นการสร้างสรรค์โดยนำรูปแบบของภาพจับจากรามเกียรติ์ตอน หนุมานหักวงไอยรา มาสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการเทคนิควาดเส้น โดยมีการวางรูปทรงเอียงไปทางด้านซ้ายมืออยู่บนเส้นแกนทแยงมุม ที่วางทางขวามือและทางด้านล่างช่วยผลักดันรูปทรงให้เคลื่อนไหวมากขึ้น เส้นยังคงเป็นทัศนธาตุหลักในกำหนดขอบเขตของรูปทรงและแสดงรายละเอียดที่มีอยู่ในรูปทรง เส้นมีการประสานและกลมกลืนกัน ใช้การซ้ำของเส้นทำให้เกิดน้ำหนัก ซึ่งน้ำหนักที่เกิดจากการลดและเพิ่มทำให้งานดูมีชีวิตชีวา แสดงให้เห็นถึงความดุเดือดของการต่อสู้

ภาพที่ 48 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

วิเคราะห์

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3 เป็นการสร้างสรรค์โดยนำรูปแบบของภาพจับจากรามเกียรติ์ตอน พาลีรบกับทศพร มาสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการเทคนิควาดเส้น โดยมีการวางทิศทางของรูปทรงเอียงไปทางด้านขวาอยู่บนเส้นแกนทแยงมุม ที่ว่างทางขวาล่าง ขวาบน และซ้ายบนช่วยให้รูปทรงมีความเคลื่อนไหวมากขึ้น และเพิ่มเส้นให้ความเคลื่อนไหวมากขึ้น ซึ่งจะช่วยแสดงให้เห็นถึงความดุเดือดของการต่อสู้มากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 49 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

วิเคราะห์

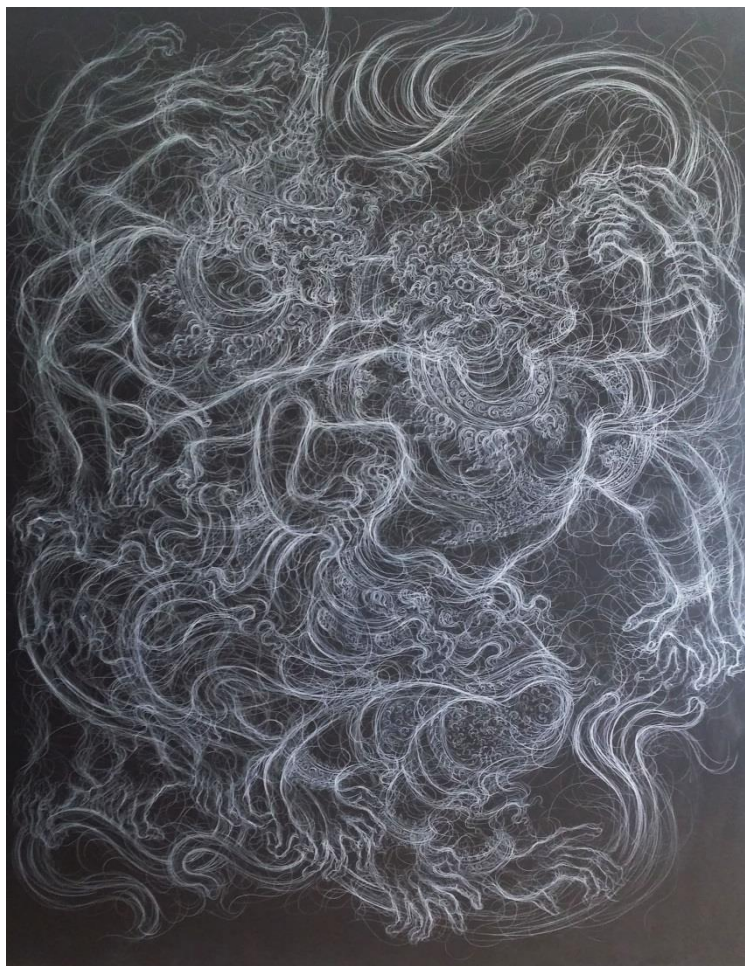
ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4 เป็นการสร้างสรรค์โดยนำรูปแบบของภาพจับจากรามเกียรติ์ตอน นิลพัทจับมารกรบิลบนหลังม้า มาสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการเทคนิควาดเส้นบนพื้นดำ เพื่อเพิ่มความดุดันและยังช่วยให้งานแน่นขึ้นเพิ่มบรรยากาศให้กับงานมีความน่าสนใจมากขึ้น ส่วนการวางทิศทางของรูปทรงนั้นยังคงเอียงไปทางด้านขวาอยู่บนเส้นแกนทแยงมุม ผลงานชิ้นนี้มีที่ว่างน้อยชิ้นแต่ที่ว่างก็ยิ่งช่วยให้รูปทรงมีความเคลื่อนไหว เส้นที่มีความเคลื่อนไหวซ้ำจนเกิดน้ำหนักทำให้งานดูมีชีวิตชีวา การเคลื่อนไหวของเส้นช่วยให้งานแสดงอารมณ์ความรู้สึกของการต่อสู้

ภาพที่ 50 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5

วิเคราะห์

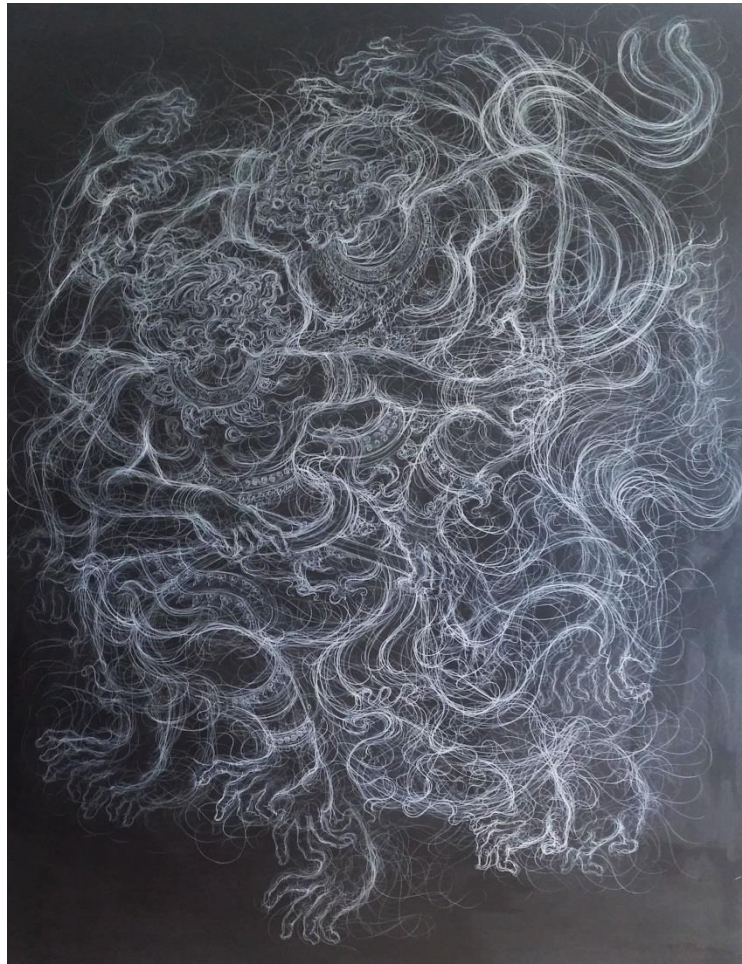
ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5 เป็นการสร้างสรรค์โดยนำรูปแบบของภาพจับจากรามเกียรติ์เป็นการต่อสู้อันดุเดือดของตัวละครสามตัว สร้างสรรค์ผ่านกระบวนการเทคนิควาดเส้นบนพื้นดำ รูปทรงลอยอยู่กึ่งกลางภาพ ที่ว่างแทรกกรอบด้านช่วยให้มีความเคลื่อนไหว เส้นยังคงทำหน้าที่เหมือนชิ้นเก้าที่มีความเคลื่อนไหวซ้ำจนเกิดน้ำหนักทำให้งานดูมีชีวิตชีวา และช่วยให้แสดงอารมณ์ความรู้สึกของการต่อสู้อันดุเดือด

ภาพที่ 51 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 6

วิเคราะห์

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 6 เป็นการสร้างสรรค์โดยนำรูปแบบของภาพจับจากรามเกียรติ์เป็นการต่อสู้อะหว่างลิงกับลิงที่แสดงความดุเดือดกันมากในชิ้นนี้การแสดงออกค่อนข้างจะชัดเจนมากขึ้น โดยสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการเทคนิควาดเส้นบนพื้นดำ จัดรูปทรงให้อยู่กึ่งกลางภาพ ทำทางการเคลื่อนไหวของเส้นมีน้ำหนักอ่อนแก่ตามจังหวะการเคลื่อนไหวของรูปทรง ที่วางแทรกกรอบด้านช่วยให้รูปทรงมีความเคลื่อนไหวมากขึ้น

ภาพที่ 52 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 7

วิเคราะห์

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 7 เป็นการสร้างสรรค์โดยนำรูปแบบของภาพจับจากรามเกียรติ์เป็นการต่อสู้อะหว่างลิงกับลิงที่แสดงความดุเดือดเหมือนชิ้นที่ 6 โดยสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการเทคนิควาดเส้นบนพื้นดำ จัดรูปทรงให้อยู่กึ่งกลางภาพ ทำทางการเคลื่อนไหวของเส้นมีน้ำหนักอ่อนแก่ตามจังหวะการเคลื่อนไหวของรูปทรง ที่ว่างแทรกกรอบด้านช่วยให้รูปทรงมีความเคลื่อนไหว

ภาพที่ 53 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 8

วิเคราะห์

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 8 เป็นการสร้างสรรค์โดยนำรูปแบบของภาพจับจากรามเกียรติ์เป็นการต่อสู้อะหว่างยักษ์กับยักษ์ที่แสดงความดุเดือด โดยสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการเทคนิควาดเส้นบนพื้นขาว จัดรูปทรงให้อยู่กึ่งกลางภาพ ทำทางการเคลื่อนไหวของเส้นมีน้ำหนักอ่อนแก่ตามจังหวะการเคลื่อนไหวของรูปทรงรุนแรงมากขึ้น ที่วางแทรกกรอบด้านช่วยให้รูปทรงแสดงอารมณ์ความรู้สึกมากขึ้น

ตารางที่ 2 สรุปผลการสร้างสรรค์และการพัฒนาผลงาน

รูปภาพ ระยะ	ระยะที่ 1 พ.ศ. 2558	ระยะที่ 2 พ.ศ. 2559 และช่วงเสนอหัวข้อ วิทยานิพนธ์	ระยะที่ 3 ช่วงวิทยานิพนธ์
ภาพผลงาน			
จุดเด่น	แสดงออกเพียงความงามเพียงอย่างเดียว ยังมีได้ส่งผลถึงอารมณ์ความรู้สึกถึงความเคลื่อนไหว	ภาพแสดงถึงความเคลื่อนไหวได้อย่างชัดเจนมากขึ้น	การเชื่อมต่อระหว่างรูปทรงกับที่ว่าง
จุดด้อย	ผลงานมีการเน้นรูปทรงด้วยน้ำหนักมากเกินไป ทำรูปทรงมีความเข้มข้นชัดมากกว่าเส้นและยังยึดติดกับความเป็นจริงมีความกลัวที่จะปลดปล่อยอารมณ์ลงไป ในผลงาน การแสดงออกของผลงานที่มุ่งเน้นเพียงความงามเพียงอย่างเดียว ยังมีได้ส่งผลถึงอารมณ์ความรู้สึกถึงความเคลื่อนไหว ผลงานที่ออกมาจึงมีลักษณะแข็งกระด้าง ไม่มีชีวิต และมีความคมชัดมากเกินไป	น้ำหนักของภาพ เส้นที่แสดงถึงความเคลื่อนไหว ทำให้ที่ว่างกับรูปทรงขาดการเชื่อมต่อกัน	น้ำหนัก ขาว เทา ดำ ยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร
การพัฒนา	ไม่ยึดติดกับความเป็นจริงมากเกินไป และตอบสนองทางด้านอารมณ์ความรู้สึกให้มากขึ้น	แสดงออกของเส้นที่ต้องให้มีความเคลื่อนไหวมากยิ่งขึ้น	ทดลองพื้นผิวกับวัสดุอื่นๆ และมีการผสมสอดคล้องกับเทคนิคการวาดเส้นให้มีความน่าสนใจมากขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะในการสร้างสรรค์ผลงาน

1. สรุป

แนวคิดในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้า เป็นการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกที่ข้าพเจ้าได้รับแรงบันดาลใจจากคติคำสอนทางพระพุทธศาสนา โดยการถ่ายทอดออกมาเป็นภาพลักษณ์ของงานจิตรกรรมไทยประเพณี ให้เห็นถึงพลังการต่อสู้ดิ้นรนของจิตใฝ่ดีใฝ่ร้าย ซึ่งในผลงานวิทยานิพนธ์นี้ ข้าพเจ้าได้หยิบเอารูปแบบของงานจิตรกรรมไทยโบราณที่เรียกว่า “ภาพจับ” มาเป็นตัวแทนความรู้สึกของข้าพเจ้า เพราะเป็นภาพที่ถ่ายทอดเนื้อหาการต่อสู้กันของวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ เนื้อหาแฝงความหมายของเรื่องธรรมะและอธรรมไว้ในเรื่อง ซึ่งตอบสนองตามความคิดฝันและจินตนาการความรู้สึกของตน และยังหวังว่าจะมีส่วนกระตุ้นต่อจิตสำนึกที่ติงามต่อผู้คนที่กำลังสูงขึ้นในเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

สิ่งสำคัญที่สุดในผลงานของข้าพเจ้า คือ กลุ่มรูปทรงที่เกิดจากการทับซ้อนของเส้น จนทำให้มีพลังการเคลื่อนไหวภายในรูปทรง ในผลงานชุดนี้ข้าพเจ้าได้ค้นพบวิธีการกำหนดองค์ประกอบของภาพระหว่างรูปทรงกับที่ว่าง เน้นเฉพาะส่วนสำคัญหาความพอดีทางทัศนธาตุ เป็นการศึกษาและพัฒนาต่อยอดจากจิตรกรรมไทยโบราณจนก่อเป็นพลังความรู้สึกในงานจิตรกรรมไทยแนวประเพณี

ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์โดยการนำเอาความคิดและแรงบันดาลใจ จากคติธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา มาผสมผสานกับงานจิตรกรรมไทยให้สอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึกเฉพาะตน สร้างจินตภาพรูปทรงจากความเป็นจริงสู่ความเป็นไทย เน้นรูปลักษณ์ที่แสดงถึงพลังการต่อสู้ภายในจิตใจหวังเพื่อก่อให้เกิดการกระตุ้นเตือนและสร้างพลังให้กับจิตสำนึกของมนุษย์ได้สูงขึ้น

2. อภิปราย

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ หัวข้อ “ภาพจับ” ข้าพเจ้าค้นพบว่าการเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ จะอาศัยเพียงอารมณ์ความรู้สึกนำมาถ่ายทอดในผลงานเพียงอย่างเดียววันนั้นยังคงไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังต้องทำความเข้าใจในข้อมูลพื้นฐานเดิมที่ได้พบเจอหรือเกิดจากการสะสมจากประสบการณ์โดยตรง และยังต้องมีการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติม การเข้าถึงและเข้าใจในกระบวนการสร้างสรรค์นั้น ต้องมีการศึกษาสภาพสังคมในปัจจุบัน รวมไปถึงภาพจับในวรรณคดี เรื่อง “รามเกียรติ์” ที่กำลังต่อสู้แย่งชิงกัน เพื่อที่จะนำมาถ่ายทอดผลงานที่เกิดจาก

ความเข้าใจอย่างแท้จริงจำเป็นต้องมีการสัมผัส มองเห็น รับรู้ ในสถานการณ์จริงนั้นสามารถช่วยเป็นแรงกระตุ้นภายในจิตใจ ก่อให้เกิดพลังในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมาได้อย่างชัดเจน

ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ผลงานโดยเริ่มจากศึกษาแนวคิด เปรียบเทียบรูปแบบผลงานทางศิลปะที่มีความเกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ เพื่อนำไปสู่กระบวนการคิดวิเคราะห์จากประสบการณ์โดยตรง ซึ่งได้มีการศึกษาวรรณคดีไทยเรื่อง “รามเกียรติ์” ที่กำลังต่อสู้กันระหว่างฝ่ายธรรมะและฝ่ายอธรรม ผลที่ได้รับสามารถตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกนำไปสู่เรื่องราวความดีและความชั่วที่สามารถจินตนาการได้จากรูปทรงที่ไม่แน่นอนดังที่ปรากฏขึ้นในผลงานวิทยานิพนธ์ อีกทั้งการจัดองค์ประกอบของเส้นที่สะท้อนอารมณ์ความรู้สึกถึงความเคลื่อนไหว โดยมีการใช้เส้นที่มีความฉับพลันและรวดเร็ว ซึ่งให้อารมณ์ความรู้สึกขณะนั้น ซึ่งในการสร้างสรรค์ผลงานมีการปรับเปลี่ยนปรับปรุงและพัฒนาผลงานโดยเรียนรู้จากการสร้างสรรค์เทคนิคการวาดเส้น เป็นผลที่เกิดจากการศึกษาทดลองสามารถนำมาปรับปรุงให้เหมาะกับผลงาน การสร้างสรรค์ผลงานส่วนใหญ่จะประสบปัญหาในกระบวนการทางด้านเทคนิค เนื่องจากบางจังหวะของเส้นยังไม่สามารถควบคุมได้ตามที่ต้องการ ทำให้ผลงานดูแข็งกระด้าง ผลที่เกิดดังกล่าวทำให้มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน การสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้าจึงต้องมีความจำเป็นในการศึกษาและทดลองปฏิบัติงานจนเกิดความชำนาญและเข้าใจในเรื่องของเส้น เพื่อจะได้นำไปพัฒนารูปแบบของผลงานได้ต่อไป

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ได้รับคำแนะนำและขอคำปรึกษาจากศิลปินอาวุโส และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการปรับปรุงแก้ไขเป็นระยะ เพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา เทคนิควิธีการ และความรู้ความเข้าใจในการสร้างสรรค์ผลงานที่ถูกต้อง โดยมีการวิเคราะห์ถึงกระบวนการทำงานของตนเอง รวมถึงปัญหาและค้นคว้าหาข้อมูลใหม่ ๆ มาปรับปรุงใช้ในการสร้างสรรค์ได้ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานต่อไป

3. ข้อเสนอแนะ

1. สืบแหล่งข้อมูลภาคสนามเพิ่มเติม เพื่อจะได้สัมผัสถึงความรู้ความเข้าใจของรูปทรงลีลา จังหวะ ของการต่อสู้ที่มีความหลากหลายในงานจิตรกรรมไทยโบราณและศิลปกรรมด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. การทำงานสร้างสรรค์ทางศิลปะจำเป็นต้องหาข้อมูลที่ชัดเจน โดยเฉพาะงานแนวจิตรกรรมไทย ผู้สร้างสรรค์ควรที่จะลงภาคสนามเก็บข้อมูลรวบรวมแรงบันดาลใจ และความรู้สึกให้มากที่สุด เพื่อจะได้แสดงออกที่รู้จักจริงชัดแจ้งและลึกซึ้ง

3. อิทธิพลด้านศิลปกรรมควรจะศึกษา ผลงานศิลปะทั้งรูปแบบการสร้างสรรค์ผลงาน วิธีคิดและศึกษาจากศิลปินหลาย ๆ ท่าน เพื่อความรู้ที่หลากหลาย และจะทำให้รูปแบบของผลงานดูน่าสนใจขึ้น จากการรวบรวมเอาความรู้ต่าง ๆ จากศิลปินนั้นมาประยุกต์ใช้

4. ควรมีการทดลองและพัฒนาเทคนิคการสร้างสรรค์ในรูปแบบใหม่เพิ่มเติม อาทิเช่น การทดลองพื้นผิวกับวัสดุอื่น ๆ และมีการผสมสอดคล้องกับเทคนิคการวาดเส้นให้มีความน่าสนใจมากขึ้น

5. การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ภาพจับ” ผู้สร้างสรรค์จำเป็นต้องทดลองเทคนิคการวาดเส้นจนชำนาญจากการฝึกทำแบบร่างหรือผลงานที่มีคุณภาพที่สุด

รายการอ้างอิง

- ชลูด นิ่มเสมอ. **การเข้าถึงศิลปะในงานจิตรกรรมไทย**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2532.
- _____ . **วาดเส้นสร้างสรรค์ Creative Drawing**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2553.
- _____ . **องค์ประกอบศิลป์ของศิลปะ = Composition of Art**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2553.
- นรา [นามแฝง]. **ยังเฟื้อ = Young Fua**. กรุงเทพฯ: โอเพ่นบุ๊กส์, 2554.
- พิพิธภัณฑสถานศิลปะไทย. **ถวัลย์ ดัชนี: วาดเส้น**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง, 2551.
- ฟองฟ้า ละอองเมฆ. **เรือพระที่นั่งในหนังสือตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช**. เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559. เข้าถึงได้จาก <http://topicstock.pantip.com/chalermthai/topicstock/2009/10/A8451732/A8451732.html>
- อภิวันทน อุดุลยพิเชษฐ, **ลายรดน้ำ**. กรุงเทพฯ: ทวีทัศน์การพิมพ์, 2555.
- อภิศักดิ์ วัฒนวรรณผล. **การสร้างสรรค์ผลงานภาพจับ**. 2555.
- อารี สุทธิพันธ์. **ศิลปะกับมนุษย์**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2519.
- Anandajoti Bhikkhu. **WAT PHRA KAEW AND THE RAMAKIEN MURALS**. เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.photodharma.net/Thailand/Wat-Phra-Kaew/Wat-Phra-Kaew.htm>
- ARC Templates. **การขีดหุ่นละครเล็ก**. เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/otop112/kerd-khwam-ru/kar-cheid-hun-lakhrlek>
- Christ Chutanen. **Thaval**. เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559. เข้าถึงได้จาก <http://student.swu.ac.th/hm4611081/thaval.htm>
- Emily Casden. **Italian Futurism: An Introduction**. เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559. เข้าถึงได้จาก <https://www.khanacademy.org/humanities/art-1010/wwi-dada/art-great-war/a/italian-futurism-an-introduction>
- jean1966. **รามเกียรติ์วัดสุทัศน์**. เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.reurnthai.com/index.php?topic=2908.0>
- TUL. **ถวัลย์ ดัชนี**. เข้าถึงเมื่อ 2 มิถุนายน 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.artbangkok.com/?p=10389>

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายวีระยุทธ ใจว่อง
ที่อยู่	269 หมู่ 2 ต. บัวชุม อ.ชัยบาดาล จ.ลพบุรี 15130
e-mail	mangkeman@hotmail.com
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2551	โรงเรียนชัยบาดาล
พ.ศ. 2554	ปริญญาตรี สาขาวิชาประติมากรรมไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
พ.ศ. 2558	ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการแสดงผลงาน	
พ.ศ. 2553	ร่วมแสดงผลงานในนิทรรศการศิลปะปูนปั้นแห่งประเทศไทยครั้งที่ 10 ในระดับเยาวชน
พ.ศ. 2553 – 2554	ร่วมแสดงผลงานในนิทรรศการศิลปกรรมเนื่องใน “วันเกิดเพาะช่าง”
พ.ศ. 2555	ร่วมแสดงผลงานในนิทรรศการศิลปนิพนธ์ คณะศิลปะประจำชาติ จินตลักษณ์งานช่างรังสรรค์ ศิลปกรรมประจำชาติ ครั้งที่ 2
พ.ศ. 2555	ร่วมแสดงผลงานในนิทรรศการ 60 ปี จิตรศักดิ์ สมทรง ครูปั้นไทย
พ.ศ. 2555 – 2558	ร่วมแสดงผลงานในนิทรรศการศิลปกรรม โดยกองทุนส่งเสริมการศึกษา การสร้างสรรค์ศิลปะ "มูลนิธิรัฐบุรุษพลเอกเปรม ติณสูลานนท์"
เกียรติประวัติ	
พ.ศ. 2553	ได้รับทุนส่งเสริมการศึกษาและสร้างสรรค์ศิลปะ "มูลนิธิรัฐบุรุษพลเอกเปรม ติณสูลานนท์"
พ.ศ. 2558	ได้รับรางวัลชมเชย พระพิฆเนศ ประติมากรรมเพชรยอดมงกุฏ ครั้งที่ 4